મુનિ મહારાજ
શ્રી રત્ન વિજયજીના પ્રેરણાથી
જ્ઞાન ખાતાના દ્રવ્ય સહાયથી
ઉજમબાઈની ધર્મશાળા
અમદાવાદ.

अर्हम्

श्रीयशोविजयजैनग्रन्थमाला [१४]

ॐ

श्रीपद्मसागरगणिविरचितम्—

जगद्गुरुकाव्यम् ।

शास्त्रविशारदजैनाचार्यश्रीविजयधर्मसूरि-
पादाम्भोजचञ्चरीकायमाणाभ्यां
पं—हरगोविन्ददास—बेचरदासाभ्यां संशोधितम् ।

Published by Shah Harakhchand Bhurabhai Benares.
Printed by Gauri Shanker Lal
at the Chandraprabha Press, Benares City.

मूल्यम् ।)

Registered Under Sections 18 and 19 of Act XXV of 1867.

अर्हम्

श्रीयशोविजयजैनग्रन्थमाला [१४]

श्रीपद्मसागरगणिविरचितम्-

जगद्गुरुकाव्यम् ।

शास्त्रविशारदजैनाचार्यश्रीविजयधर्मसूरि-
पादाम्भोजचञ्चरीकायमाणाभ्यां

पं-हरगोविन्ददास-बेचरदासाभ्यां संशोधितम् ।

Published by Shah Harakhchand Bhurabhai Benares.
Printed by Gauri Shanker Lal
at the Chandraprabha Press, Benares City.

मूल्यम् ।)

Shastra Visharada Jainacharya Shri Vijaya Dharma Suri
(Jain High-Priest.)

S. P. P.

॥ प्रस्तावना ॥

अस्य खण्डकाव्यस्य कर्तारः श्रीपद्मसागरगणयः सुप्रतीता एव जैनानाम् । एतेषां सत्तासमयो जगद्गुरुश्रीहीरविजयसूरिसमान एवेत्यस्यैव काव्यस्य समूलचूलमालोकनतः,

"चक्रे शास्त्रमिदं यत्नात् त्र्यग्निषट्चन्द्रवत्सरे ।
पद्मसागरसंज्ञेन बुधेन स्वात्मबुद्धये" ॥ ४ ॥

इत्येतैरेव विक्रमात् १६३३ संवत्सरे विरचितस्य स्वोपज्ञटीकासहितस्य श्रीनयप्रकाशाष्टकस्यान्तिमभागतश्च निःसन्दिग्धं व्यक्तीभवति ।

एभिर्ग्रन्थकर्तृभिः अन्येऽपि शीलप्रकाश–युक्तिप्रकाश–तट्टीका–श्रीउत्तराध्ययनकथासंग्रहादयोऽनेके ग्रन्था निरमायिषत । यैर्न्याय-साहित्यादिविषयेषु तेषां अपूर्वा प्रतिभाशालिता स्पष्टमाविर्भवति ।

काव्यस्यैतस्य नायकानां श्रीहीरविजयसूरीणां इतिहासोपयोगि अधिकं वृत्तान्तं पाठकानामावश्यकं मत्वा महोपाध्यायश्रीधर्मसागरगणिनिर्मिततपागच्छपट्टावलीतोऽत्रोद्ध्रियते—

"श्रीविजयदानसूरिपट्टे ऽष्टपञ्चाशत्तमाः श्रीहीरविजयसूरयः । किंविशिष्टाः संप्रति तपागच्छे आदित्यसदृशास्तदुद्द्योतकत्वात् । तेषां विक्रमतः त्र्यशीत्यधिके पञ्चदशशतवर्षे १५८३ मार्गशीर्षशुक्लनवमीदिने प्रह्लादनपुरवास्तव्य–ऊकेशज्ञातीय-सा–कुंराभार्यानाथीगृहे जन्म । षण्णवत्यऽधिके १५९६ कार्त्तिकबहुलद्वितीयायां २ पत्तननगरे दीक्षा । सप्ताऽधिके षोडशशतवर्षे १६०७ नारदपुर्यां श्रीऋषभदेवप्रासादे पण्डितपदम् । अष्टाधिके १६०८ माघशुक्लपञ्चमीदिने नारदपुर्यां श्रीवरकाणकपार्श्वनाथसनाथे श्रीनेमिनाथप्रासादे वाचकपदम् । दशाधिके १६१० सीरोहीनगरे सूरिपदम् । तथा येषां सौभाग्यवैराग्यनिःस्पृहतादिगुणश्रेणेरेकमपि गुणं वचोगोचरीकर्तुं वाचस्पतिरप्यचतुरः । तथा स्तम्भतीर्थे येषु स्थितेषु तत्रत्यश्रद्धालुभिः टङ्ककानामेका कोटिः प्रभावनादिभिर्व्ययीकृता । येषां चरणाविन्यासे प्रतिपदं सुवर्णटङ्करूप्यनाणकमोचनं, पुरतश्च मुक्ताफलादिभिः स्वस्तिकरचनं, प्रायस्तदुपरि च रौप्यकनाणकमोचनं चेत्यादि संप्रत्यऽपि प्रत्यक्षसिद्धम् । यैश्च सीरोह्यां श्रीकुन्थुनाथबिम्बानां प्रतिष्ठा कृता । तथा नारदपुर्यामनेकानि जिनबिम्बानि प्रतिष्ठितानि । तथा स्तम्भतीर्थाऽहम्मदावादपत्तननगरादौ अनेकटङ्कलक्षव्ययप्रकृष्टाभिरनेकाभिः प्रतिष्ठाभिः सहस्रशो बिम्बानि प्रतिष्ठितानि । येषां च विहारादौ युगप्रधानसमानाऽतिशयाः प्रत्यक्षसिद्धा एव । तथाऽहम्मदावादनगरे लुङ्कामता-

ऽधिपतिः ऋषिमेघजीनामा स्वकीयमताऽऽधिपत्यं दुर्गतिहेतुरिति मत्वा रज इव परित्यज्य पञ्चविंशतिमुनिभिः सह सकलराजाधिराजपातिसाहिश्रीअकब्बरराजाज्ञापूर्वकं तदीयाऽऽतोद्यवादनादिना महामहपुरस्सरं प्रव्रज्य यदीयपादाम्भोजसेवापरायणो जातः। एतादृशं च न कस्याप्याचार्यस्य श्रुतपूर्वम्। किञ्च। येषामशेषसंविग्नसूरिशेखराणामुपदेशात् सहस्रशो गजानां, लक्षशो वाजिनां, गूर्जर-मालव-विहार–अयोध्या–प्रयाग–फतेपुर–दिल्ली–लाहुर-मुलतान–क्याबिल–अजमेर-बङ्गालाद्यभिधानानामनेकदेशसमुदायात्मकानां द्वादशसूबानां चाधीश्वरो महाराजाधिराजशिरःशेखरः पातिसाहिश्रीअकब्बरनरपतिः स्वकीयाऽखिलदेशेषु षाण्मासिकामारिप्रवर्त्तनं जीजीयाऽभिधानकरमोचनं च विधाय सकललोकेषु जाग्रत्प्रभावभवनं श्रीमज्जिनशासनं जनितवान्। तद्यतिकरो विस्तरतः श्रीहीरसौभाग्यकाव्यादिभ्योऽवसेयः। समासतस्त्वेवम्–एकदा कदाचित्प्रधानपुरुषाणां मुखवार्त्तया श्रीमद्गुरूणां निरुपमशमदमसंवेगवैराग्यादिगुणगणश्रवणतश्चमत्कृतचेतसा पातिसाहिश्रीअकब्बरेण स्वनामाङ्कितं फुरमानं प्रेष्याऽतिबहुमानपुरस्सरं गन्धारबन्दिरात् दिल्लीदेशे आगराख्यनगरासन्नश्रीफतेपुरनगरे दर्शनकृते समाकारिताः सन्तोऽनेकभव्यजनक्षेत्रेषु बोधिबीजं वपन्तः श्रीगुरवः क्रमेण विहारं कुर्वाणाः विक्रमत एकोनचत्वारिंशदधिकषोडशशतवर्षे १६३९ ज्येष्ठबहुलत्रयोदशीदिने तत्र संप्राप्ताः। तदानीमेव च तदीयप्रधानशिरोमणिशेषश्रीअबलफजलाख्यद्वारा उपाध्यायश्रीविमलहर्षगणिप्रभृत्यनेकमुनिनिकरपरिकरिताः श्रीसाहिना समं मिलिताः। तदवसरे च श्रीमत्साहिना सादरं स्वागतादि पृष्ट्वा, स्वकीयास्थानमण्डपे समुपवेश्य च परमेश्वरस्वरूपं, धर्मस्वरूपं च कीदृशं कथं च परमेश्वरः प्राप्यत इत्यादिधर्मगोचरो विचारः प्रष्टुमारेभे। तदनु श्रीगुरुभिरमृतमधुरया गिराऽष्टादशदोषविधुरपरमेश्वरपञ्चमहाव्रतस्वरूपनिरूपणादिना तथा धर्मोपदेशो ददे यथा आगराद्नगतोऽजमेरनगरं यावदध्वनि प्रतिक्रोशं कूपिकोपेतमनारान्विधाय स्वकीयाखेटककलाकुशलताप्रकटनकृते प्रतिमनारं शतशो हरिणविषाणारोपणविधानादिना प्राग् हिंसादिकरणरतिरपि स भूपतिर्दयादानयतिसङ्गतिकरणादिप्रवणमतिः सञ्जातः। ततोऽतीवसन्तुष्टमनसा श्रीसाहिना प्रोक्तम्। यत् पुत्रकलत्रधनस्वजनदेहादिषु निरीहेभ्यः श्रीमद्भ्यो हिरण्यादिदानं न युक्तिमत्। अतो यदस्मदीयमन्दिरे पुरातनं जैनसिद्धान्तादिपुस्तकं समस्ति, तल्लात्वाऽस्माकमनुग्रहो विधेयः। पश्चात् पुनः पुनराग्रहवशात् तत्समादाय श्रीगुरुभिः आगराख्यनगरे चित्कोशतयाऽमोचि। तत्र साधिकप्रहरं यावद्धर्मगोष्ठीं विधाय श्रीमत्साहिना समनुज्ञाताः श्रीगुरवो महताडम्बरेण उपाश्रये समाजग्मुः। ततः सकलेऽपि लोके प्रवचनोन्नतिः स्फीतिमती सञ्जाता। तस्मिन् वर्षे आगराख्यनगरे चतुर्मासककरणानन्तरं सौरीपुरे श्रीनेमिजिनयात्राकृते समागतैः

श्रीगुरुभिः पुरातनयोः श्रीऋषभदेवश्रीनेमिनाथसम्बन्धिन्योर्महत्योः प्रतिमयोः, तदानीमेव निर्मितश्रीनेमिजिनपादुकायाश्च प्रतिष्ठा कृता। तदनु आगराख्यनगरे सा-मानसिंहकल्याणमल्लकारितश्रीचिन्तामणिपार्श्वनाथादिबिम्बानां प्रतिष्ठा शतशः सुवर्णटङ्कव्ययादिना महामहेन निर्मिता। तत्तीर्थं च प्रथितप्रभावं सञ्जातमस्ति। ततः श्रीगुरवः पुनरपि फतेपुरनगरे समागत्य श्रीसाहिना साकं मिलिताः। तदवसरे च प्रहरं यावद्धर्मप्रवृत्तिकरणानन्तरं श्रीसाहिरवदत् यत् श्रीमन्तो मया दर्शनोत्कण्ठितेन दूरदेशादाकारिताः। अस्मदीयं च न किमपि गृह्यते। तेनास्मत्सकाशात् श्रीमद्भिः सचित्तं याचनीयं येन वयं कृतार्था भवामः। तत् सम्यग्विचार्य श्रीगुरुभिस्तदीयाखिलदेशेषु पर्युषणापर्वसत्काष्टाह्निकायाममारिप्रवर्त्तनं बन्दिजनमोचनं चायाचि। ततो निर्लोभताशान्ततात्यतिशयितगुणगणातिचमत्कृतचेतसा श्रीसाहिना अस्मदीयान्यपि चत्वारि दिनानि समधिकानि भवन्त्विति कथयित्वा स्ववशीकृतदेशेषु श्रावणबहुलदशमीतः प्रारभ्य भाद्रपदशुक्लषष्ठीं यावदमारिप्रवर्त्तनाय द्वादशदिनामारिसत्कानि काञ्चनरचनाञ्चितानि स्वनामाङ्कितानि षट् फुरमानानि त्वरितमेव श्रीगुरूणां समर्पितानि। तेषां व्यक्तिः प्रथमं गूर्जरदेशीयं, द्वितीयं मालवदेशसत्कं, तृतीयं अजमेरदेशीयं, चतुर्थं दिल्लीफत्तेपुरदेशसम्बन्धि, पञ्चमं लाहुरमुलतानमण्डलसत्कम्, श्रीगुरूणां पार्श्वे रक्षणाय षष्ठं देशपञ्चकसंबन्धि साधारणं चेति। तेषां च तत्तद्देशेषु प्रेषणेनामारिपटहोद्घोषणवारिणा सिक्ता सती पुराऽज्ञायमाननामाऽपि कृपावल्ली सर्वत्रार्यानार्यकुलमण्डपेषु विस्तारवती बभूव। तथा बन्दिजनमोचनस्याप्यङ्गीकारपुरस्सरं श्रीसाहिना श्रीगुरूणां पार्श्वादुत्थाय तदैवानेकगव्यूतमिते डाबरनाम्नि महासरसि गत्वा साधुसमक्षं स्वहस्तेन नानाजातीयानां देशान्तरीयजनप्राभृतीकृतानां पक्षिणां मोचनं चक्रे। तथा प्रभाते कारागारस्थबहुजनानां बन्धनभञ्जनमप्यकारि। एवमनेकशः श्रीमत्साहेर्मिलनेन श्रीगुरूणां धरित्रीमरुमण्डलादिषु श्रीजिनप्रासादोपाश्रयाणामुपद्रवनिवारणायानेकफुरमानविधापनादिना प्रवचनप्रभावनादिप्रभावो यो लाभोऽभवत् स केन वर्णयितुं शक्यते ?। तदवसरे च संजातगुरुतरगुरुभक्तिरागेण मेडतीयसा—सदारङ्गेण मार्गणगणेभ्यो मूर्त्तिमद्गजदानाद्विपशदश्वदानलक्षप्रासादविधानादिना, दिल्लीदेशे श्राद्धानां प्रतिगृहं सेरद्वयप्रमाणखण्डलम्भनिकानिर्माणादिना च श्रीजिनशासनोन्नतिश्चक्रे। तथैका प्रतिष्ठा सा—थानसिंघकारिता। अपरा च सा—दूजणमल्लकारिता श्रीफतेपुरनगरेऽनेकटङ्कलक्षव्ययादिना महामहोत्सवोपेता विहिता। किञ्च। प्रथमचतुर्मासकमागराख्यद्रङ्गे, द्वितीयं फतेपुरे, तृतीयमभिरामाबादे, चतुर्थं पुनरप्यागराख्ये चेति चतुर्मासीचतुष्टयं तत्र देशे कृत्वा गूर्जरदेशस्थश्रीविजयसेनप्रभृतिसंघस्याऽऽग्रहवशात् श्रीगुरुचरणा धरित्रीपवित्रीकरणप्रवणान्तःकरणाः श्रीशेखूजी-श्रीपाहूजी-श्रीदानीआराभिधपुत्रादिप्रवरपरिकराणां श्रीमत्साहिपुरन्दराणां पार्श्वे

फुरमानादिकार्यकरणतत्परानुपाध्यायश्रीशान्तिचन्द्रगणिवरान् मुक्त्वा मेडतादिमार्गे विहारं कुर्वाणा नागपुरे चतुर्मासीं विधाय क्रमेण सीरोहीनगरे समागताः। तत्रापि नवीनचतुर्मुखप्रासादे श्रीआदिनाथादिबिम्बानां, श्रीअजितजिनप्रासादे श्रीअजितजिनादिबिम्बानां च क्रमेण प्रतिष्ठाद्वयं विधाय अर्बुदाचले यात्रार्थं प्रस्थिताः। तत्र विधिना यात्रां विधाय यावद्धरित्रीदिशि पादावधारणं विदधति तावत् महारायश्रीसुलतानजीकेन सीरोहीदेशे पुरा करातिपीडितस्य लोकस्य अथ पीडां न विधास्यामि, मारिनिवारणं च करिष्यामीत्यादिविज्ञप्तिं स्वप्रधानपुरुषमुखेन विधाय श्रीगुरवः सीरोह्यां चतुर्मासीकरणायात्याग्रहात् समाकारिताः। पश्चात् तद्राजोपरोधेन, तद्देशीयलोकानुकम्पया च तत्र चतुर्मासीं विधाय क्रमेण रोहसरोतरामार्गे विहारं कुर्वन्तः श्रीपत्तननगरं पावितवन्तः। अथ पुरा श्रीसूरिराजैः श्रीसाहिहृदयालवालारोपिता कृपालतोपाध्यायश्रीशान्तिचन्द्रगणिभिः स्वोपज्ञकृपारसकोशाख्यशास्त्रश्रावणजलेन सिक्ता सती वृद्धिमती बभूव। तदभिज्ञानं च श्रीमत्साहिजन्मसम्बन्धी मासः, श्रीपर्युषणापर्वसत्कानि द्वादश दिनानि, सर्वेऽपि रविवाराः, सर्वसंक्रान्तितिथयः, नवरोजसत्को मासः, सर्वे ईदीवासराः, सर्वे मिहरवासराः, सोफीआनवासराश्चेति षाण्मासिकामारिसत्कं फुरमानं, जीजीआभिधानकरमोचनसत्कानि फुरमानानि च श्रीमत्साहिपार्श्वात्समानीय धरित्रीदेशे श्रीगुरूणां प्राभृतीकृतानीति। एतच्च सर्वजनप्रतीतमेव। तत्र नवरोजादिवासराणां व्यक्तिस्तत्फुरमानतोऽवसेया। किञ्च। अस्मिन् दिल्लीदेशविहारे श्रीमद्गुरूणां श्रीमत्साहिप्रदत्तबहुमानतः निष्प्रतिमरूपादिगुणगणानां श्रवणवीक्षणतश्चानेकम्लेच्छादिजातीया अपि सद्यो मद्यमांसाशनजीवहिंसनादिरतिं परित्यज्य सद्धर्मकर्मासक्तमतयः, तथा केचन प्रवचनप्रत्यनीका अपि निर्भरभक्तिरतयः, अन्यपक्षीया अपि कक्षीकृतसद्भूतोद्भूतगुणततयश्चासन्। इत्याद्यनेकेऽवदाताः षड्दर्शनप्रतीता एव। तथा श्रीपत्तननगरे चतुर्मासककरणादनु विक्रमतः षट्चत्वारिंशदधिकषोडशशत १६४६ वर्षे स्तम्भतीर्थे सो-तेजपालकारिता सहस्रशो रूप्यकव्ययादिनाऽतीव श्रेष्ठां प्रतिष्ठां विधाय श्रीजिनशासनोन्नतिं तन्वानाः श्रीसूरिराजो विजयन्ते"

अस्यैकैव प्रतिः अणहिल्लपुरपत्तनस्य (पाटन) "फोफलीयावाडा आगलीशेरी" इत्यस्य भाण्डागारात् श्रेष्ठिश्रीभोगीलाल-हालाभाई-द्वारोपलब्धा। अतोऽत्र स्थले तस्य श्रेष्ठिनो धन्यवादपुरस्सरं उपकारं मन्यावहे।

तदेवमेकस्यैव पुस्तकस्याधारेण शोधितमुद्रितेऽप्यस्मिन् ग्रन्थे जाताः स्खलनाः सहृदयाः कृपां विधाय शोधयिष्यन्तीति—

निवेदयतो—

हरगोविन्द—बेचरदासौ।

अर्हम्

श्रीविजयधर्मसूरिभ्यो नमः ।

श्रीपद्मसागरगणिरचितं-

जगद्गुरुकाव्यम् ।

नत्वा श्रीबलिजं जिनं जयकरं श्रीपार्श्वनाथं पुन-
ध्यात्वा श्रीत्रिपुरां त्रिलोकमहितां सद्बुद्धिसिद्धिश्रियम् ।
काव्यं वक्ति जगद्गुरोः शिशुरसौ भावाऽवनम्रस्त्रिधा
हीराह्वस्मृति पद्मसागरकविः सौराष्ट्रराष्ट्रस्थितः ॥ १ ॥

जम्बूद्वीपभुवो विभूषणतरे क्षेत्रे वरे भारते
स्वर्णस्थालतलस्य दीपक इवोद्यन्मोदकक्षोदके ।
अस्ति स्वस्तिगृहं द्विषोडशसहस्रोद्दामदेशोल्वणं
खण्डं मध्यममुत्तमैर्नरवरैर्भोज्यं सदाज्यान्नवत् ॥ २ ॥

देशस्तत्र च गूर्जरोऽजरजनः स्वर्वत् सुवर्णान्वितो
गीर्वाणाऽचलवद् गुणादरकरः कामं धनुर्द्धारिवत् ।
साध्वीसाधुविशेषसंयमसुखः सद्गच्छवच्छ्रीयुतः
शश्वत् केशववद्विचित्ररचनः शृङ्गारवद्राजते ॥ ३ ॥

श्रीप्रह्लादननामकं पुरवरं तत्राऽस्ति यत्रैधते
श्रीप्रह्लादनपार्श्वनाथसदनं चक्रेशसैन्यं यथा ।
सद्रत्नाऽक्षतपूरपूर्णनिधिकं चित्राङ्गमातङ्गजो-
दाराश्वं च पुरोहिताङ्गसचिवं वीराधिवीराश्रितम् ॥ ४ ॥

कुंरस्तत्र वणिक्कलासु निपुणः सम्यक्त्वपूतोऽभव-
दोकेशान्वयभूषणं धनवतां मध्ये प्रतिष्ठां गतः ।
जिग्ये येन सितोदरः पटुधनैर्वर्गत्रयीसाधनै-
र्नोचेदेष ततः कथं नरपुरे नामाऽवशिष्टोऽधुना ? ॥ ५ ॥

नाथी तस्य पतिव्रता कुलवधूर्धर्मोदिता सुन्दरी
गेहं भूषयतीव कल्पलतिका मेरुं सुपर्वोत्सवम् ।

यस्याः शीलगुणेन नागरजनैः सीता स्मृतिं प्रापिता
शृङ्गारैः कमला धिया भगवती रूपेण कामाङ्गना ॥ ६ ॥
सा सौख्यं विषयोत्थितं निजपतिप्रत्तं मयूरी यथा
वार्वाहार्पितमम्बु शोकरहिताऽप्यास्वादयन्ती सती ।
सिंहस्वप्नमवाप्य पुत्रमनघं गर्भेऽवतीर्णं निजे
मेने पूरितदोहदेहितफलप्राप्तेः स्वभर्तुर्गिरा ॥ ७ ॥
साऽसूतान्यदिने सुतं दिनकरं पूर्वेव तेजस्विनं
हंसी हंसमिवेन्दिरेव मदनं स्कन्दं पुनः पार्वती ।
यज्जन्मन्यभवन् प्रसन्नवदनाः काष्ठा गृहान्तःस्थिता-
दीपाः कान्तिविलोपकार्भकभया मन्दाः पतद्वृत्तयः ॥ ८ ॥
वप्रा तत्र ददर्श बालमनघं विज्ञो यथा देवराट्
जातं तीर्थकरं सुलक्षणतया चक्रे विचारं त्विमम् ।
दुष्टैस्तावदभेद्य एष भविता हीरो यथाऽमूल्यक-
स्तद्धीरेत्यभिधानमस्त्विति कुटुम्बाग्रेऽवदन्मोदतः ॥ ९ ॥
हीरः कुंरगृहाङ्गणेऽथ ववृधे कल्पद्रुमस्ताविषे
विन्ध्याद्राविव कुञ्जरो मणिगणः श्रीरोहणे पर्वते ।
चन्द्रः पक्ष इवाऽमले च कमले कोशः शुचावम्बुदः
कन्दोऽम्भोधितले प्रवालज इवाऽर्हद्धाम्नि धर्मक्रमः ॥ १० ॥
हीरोऽध्यापकहृद्गतानि सकलान्यादत्तवान् बुद्धितः
कुंरस्तस्य ददौ च काञ्चनचयं हीराङ्गभारप्रमम् ।
विद्याप्राप्तिरिह त्रिधा हि विनयैरर्थैः पुनर्विद्यया
जानन्नीतिमिमां विचारचतुरः सर्वोचितार्थप्रदः ॥ ११ ॥
हीरो द्वादशवार्षिकोऽभवदथ स्पष्टैर्गुणैर्दक्षतौ-
दार्याद्यैर्गुणवत्सु भारतभुवि प्राप्तैकरेखः परम् ।
लोकानां नयनेषु रूपकमलारेखा अनेका ददौ
बुद्ध्यानन्त्यमशेषरोचकतया चित्तेषु चाश्चर्यतः ॥ १२ ॥
अन्येद्युर्नगरान्निजात् स्वभगिनीगेहे समाजग्मिवान्
श्रीमद्गूर्जरपत्तने कविजनैः स्वःखण्डताख्यापिते ।
हीरस्तत्र मुनीश्वरान् विजयतो दानाऽभिधानान् मुदा

प्राप्तः साधुगृहस्थितांस्तपगणस्वामित्वमाप्तान् स्फुटम् ॥ १३ ॥
तेषां वाचमनेकवाङ्मयरसक्लिन्नां विरक्तात्मनां
वैराग्याऽमृतवार्द्धिनीं श्रुतिपुटद्वारा हृदि न्यस्तवान् ।
हीरो हीरकवद्भवाऽधिकरणैर्लोहैरभेद्यस्ततः
शुद्धाचारतपोग्रहोद्यतमतिर्जातः सुजाताङ्गवत् ॥ १४ ॥
वैराग्यं भवरङ्गरूक्षहृदयादाविश्चकार स्वसु-
र्गत्वा धाम्नि पुरस्तथाविधवचःश्रेण्याऽतिपुण्यास्थया ।
मृत्खण्डादिव काञ्चनं रचनया स्वर्णधमः शुद्धया
भूमध्यादिव वा जलं खननकृच्छक्त्या करप्राप्तया ॥ १५ ॥
तं दीक्षापरमानसं स्वसृवरा ज्ञात्वा कुटुम्बं निजं
तत्राकार्य पितुः पुरोऽवददिदं मुक्ताश्रुभूभेदिनी ।
भ्राता मे भवभीरुरेष भवतां पुत्रस्तपस्याग्रही
वार्यो वर्यधिया कुलाचल इवास्त्येको भवन्मन्दिरे ॥ १६ ॥
पुत्रीवाक्यमिदं निशम्य जनकः स्माख्याति हीरं सुतं
वत्स ! त्वं मम जीवनं मम गृहस्तम्भः समर्थः पुनः ।
आशा ते महती ममास्ति मम तद्वृद्धस्थितिं पालय
त्वं मद्गेहधुरं वहाऽहमधुना धर्मं करोमि स्थिरः ॥ १७ ॥
श्रुत्वा वाक्यमिदं पितुः समवदद्धीरः पवित्राशयः
संसारो यमवन्ममाऽतिभयकृद्भातः पितः ! सांप्रतम् ।
तत्त्वं तारय संसृतेः सुजनको यत् सौख्यदः सन्तते-
श्चारित्रग्रहणे ममास्तु भवतां वंशस्य चास्तूदयः ॥ १८ ॥
वाग्युक्त्या पितरं प्रबोध्य भगिनीं वा मातरं शुद्धया
तैर्दत्ताऽनुमतिर्व्रतं स जगृहे पौरैः कृतात्युत्सवम् ।
बाले प्रव्रजति प्रधानधनभुक् त्यक्त्वा कुटुम्बं निजं
धन्यंमन्यतयाऽत्र को न कुरुते श्राद्धो निजर्द्धिव्ययम् ॥ १९ ॥
हर्षस्तत्र बभूव हीरकमणिप्राप्त्येव हीरादतः
साधूनां व्यवहारिणामिति गुरुः श्रीहीरहर्षाभिधाम् ।
चक्रे वर्गविलोकनादपि निजाह्वाद्यक्षरप्रीतितः
सन्तोऽन्वर्थकनाम यद्विदधति प्राज्ञे विनेये सुते ॥ २० ॥

धृत्वा पञ्चमहाव्रतानि समितिप्रोद्दामगुप्त्यङ्किता-
न्येष प्रोद्धृतमेरुमानवमहीसाम्यं क्षमातोऽभजत् ।
साधूनां विविधैर्गुणैर्धुरि तपःकृत्येऽभवद्धौर्यवत्
शाकट्येऽध्ययने च देवगुरुवद्दर्भाग्रबुद्धिर्मुनिः ॥ २१ ॥
विद्यासागरवाचकस्य गुणिभिः शिष्यैर्वयोधीसमैः
सार्द्धं सद्व्रतिधर्मसागरवरैः श्रीमद्गुरोरग्रतः ।
सम्यग् व्याकरणं कवित्वरचनाग्रन्थांस्तथाऽर्हन्मत-
न्यायं कर्मविचारसंग्रहणिकां साध्येति हीरो मुनिः ॥२२॥
सर्वार्हन्मतशास्त्रपारमगमच्छ्रीहीरहर्षो मुनि-
र्जातोऽन्यागमदर्शनोत्सुकमनाः श्रीमद्गुरोर्नीतिवित् ।
सार्द्धं धर्ममुनीश्वरैरिति गिरा विज्ञप्तिकामातनोत्
स्वामिन् ! मे परशासनागमवचोयुक्तिप्रकाशे मनः ॥ २३ ॥
श्रुत्वेत्याह गुरुस्ततो व्रज मुने ! श्रीदक्षिणाशां प्रति
योग्यं धर्ममुनिं सहायमधुनैवादाय रामो यथा ।
श्रीमल्लक्ष्मणमन्यशास्त्रपठनं तत्रान्यपार्श्वे कुरु
स्पष्टाः स्वागमयुक्तयो हि धनिनां तत्रैव तद्वादिनः ॥ २४ ॥
लब्ध्वाज्ञामिति सद्गुरोः कविवरः श्रीहीरहर्षो मुनिः
सार्द्धं धर्ममुनीश्वरेण चलितः श्रीदक्षिणाशां प्रति ।
गत्वा देवगिरौ सदाऽऽस्तिककृतद्रव्यव्ययादृतो
मण्याद्यागमयुक्तिपाठमनघं प्रारब्धवानादृतः ॥ २५ ॥
ग्रन्था न्यायविदां विवेचनकृतां वैशेषिकाणां पुन-
र्भाट्टस्याऽपि तथागतस्य कपिलप्राभाकराणां पुनः ।
मीमांसाद्वयवादिनामपि परब्रह्माद्वयोल्लसंविदां
भट्टात्पण्डितचक्रिणोऽत्र पठिताः श्रीहीरहर्षेण ते ॥ २६ ॥
सार्द्धं धर्ममुनीश्वरेण सकलग्रन्थार्थपारङ्गमी
भूत्वा श्रीगुरुसन्निधौ पुनरगात्तत्स्तोत्रपाठे पटुः ।
शिष्याणां हि गुणार्थिनां चिरतरं दूरे गुरोर्न स्थितिः
सिद्धेऽर्थे तु गुरुर्न शिष्यमनघं दूरे व्यवस्थापयेत् ॥ २७ ॥
योग्यत्वं गुरुरेतयोर्निजधिया विज्ञाय शास्त्रश्रियो-

श्चक्रे वाचकसंज्ञितं पदमुदारानेकसभ्याग्रहात् ।
शिष्यं योग्यमवाप्य चेन्न पदवीमारोपयेद्यो गुरुः
स स्यात्प्राज्यभवभ्रमी निजगुणध्वंसी गुणोपेक्षणात् ॥ २८ ॥
गच्छैश्वर्यमथ प्रदातुमनयोर्मध्ये विशेषं गुरु-
र्जिज्ञासुर्जिनशासनामरमसावाराधयत् साधनात् ।
मन्त्रस्योत्तमगच्छनाथजपनार्हस्याघविध्वंसिनः
षण्मासी तपसा विमुक्तवचनव्यापारदीप्तिस्पृशा ॥ २९ ॥
ध्यानाकृष्टतया ततोऽमरवरः सद्यः समाजग्मिवा-
न्नत्वा पादपयोरुहं गणपतेराख्यद्विशिष्टं गुणैः ।
श्रीहीरं गुरुपङ्क्तिभूषणकरं राजप्रबोधोदितं
व्यक्तं भाविनमत्र सूरिपदवीयोग्ये तपाख्ये गणे ॥ ३० ॥
दैवं वाक्यमिदं निशम्य मुमुदे श्रीमत्तपागच्छराट्
मोदः कस्य भवेन्न यत् स्वपदवीयोग्ये सुशिष्ये श्रुते ।
मुक्त्वा ध्यानमथागमन्निजयतिश्राद्धौघपर्षद्गृह-
र्वक्त्रे भानुरिवोदयाऽद्रिशिरसि प्रोल्लासितेजःस्थितिः ॥ ३१ ॥
सङ्घाग्रे सुरवाक्यमेतदभवच्छ्रीमद्गुरुर्गौरवात्
सङ्घो यज्जिनसंमतो गुरुतरैर्नोपेक्ष्यते बुद्धिमान् ।
कृत्वा सङ्घमतं न्यवेशयदसौ श्रीहीरहर्षं निजे
पट्टेऽर्हन्मतसारसूरिपदवीयोग्ये मुहूर्ते सुधीः ॥ ३२ ॥
सीरोहीनगरे बभूव विजयो हीरादतस्तद्गुरु-
र्नामास्याशु चकार हीरविजयं सद्भिस्तदा स्वीकृतम् ।
इभ्यैः सूरिपदोत्सवस्तु विविधश्चक्रे तथेन्द्रैर्यथा
श्रीवीरेण सुधर्मगौतमशिरःपट्टप्रदानक्षणे ॥ ३३ ॥
आचार्यैः सममेतके गुरुवरादेशात्ततः प्रस्थिता-
आयाता अणाहिल्लपत्तनपुरे तस्थुश्चतुर्मासकम् ।
पोता अम्बुनिधाविवोडुपभरैर्नीडे यथा पक्षिणः
स्वापत्यैर्मुनिचक्रसेवितपदाः संसारलेपोज्झिताः ॥ ३४ ॥
गूढाम्नायजिनोक्तवाङ्मयरसं श्रीहीरकोष्ठे गुरु-
र्व्याघ्रीदुग्धमिव प्रकृष्टकनकामत्रेऽनिशं क्षिप्तवान् ।

लब्धे शिष्यवरे हि यः शुचितमां दत्ते न विद्यां निजां
निर्विद्यः स भवे परत्र भविता धिक्कारमेत्यत्र च ॥ ३५ ॥
शुद्धांशे सकलग्रहेषु पदवीमुच्चाङ्गतेषूत्तमे
लग्ने श्रीगुरुभूपतिर्विधिधरः श्रीसूरिमन्त्रं ददौ ।
लक्षेभ्यैर्विहितेऽत्र हीरविजयाचार्याय कोटिव्यये
हीरार्थं कुरुते न किं धनिजनः कोटिव्ययं बुद्धिमान् ? ॥३६॥
निश्चिन्ता गुरवः स्वपट्टविवधारोपात् स्वशिष्येऽधिके
श्रीहीरे निजकार्यसाधनपरा व्यापारमासूत्रितम् ।
गच्छस्यास्य विमुच्य संयमसुखे मग्ना रसे शान्तिके
जग्मुर्देवगृहं विशुद्धमनसोऽर्हद्ध्यानलीनास्ततः ॥ ३७ ॥
गच्छेऽस्मिन्नथ चारुहीरविजया भट्टारकत्वं गता-
निर्ग्रन्थान् द्विसहस्रमानगणितान् संशिक्षयन्त्यादृताः ।
वाक्यैर्हृद्रुचितैर्मितैर्हितकरैर्जैनैरिवाकर्कशै-
श्चारित्रोपकृतिप्रदानविधिना सन्तोषयन्ति क्रमात् ॥ ३८ ॥
देशे यत्र पुरेषु येषु विहृतिं चक्रुस्त्विमे सूरयः
सप्तक्षेत्रधनव्ययो धनिकृतस्तत्राऽभवत्तेषु वा ।
जीवाऽमारिरहर्निशं व्रतकृतिर्दीनोद्धृतिर्भाविनां
प्रासादोद्धरणं च भक्तिकरणं साधर्मिकाणां पुनः ॥ ३९ ॥
अन्येद्युर्भुवि सूरिहीरविजया गन्धारपुर्यां स्थिताः
कृत्वाऽवग्रहमब्धिमासनियतं साधुव्रजभ्राजिताः ।
दिल्लीशेन यथा श्रुताः कृतिनरैराकारिताः सत्कृता-
जीवामारणवर्त्तनैरिति तथा सर्वं मया प्रोच्यते ॥ ४० ॥
अस्ति श्रीमति भारतक्षितितले श्रीमध्यदेशः शुचि-
प्रासादप्रतिमासुपुस्तकनिधिर्वर्यार्यलोकाश्रितः ।
देशाः सार्द्धकपञ्चविंशतिमिताः सन्त्येव यत्र स्फुर-
च्चक्रिश्रीजिनविष्णुमुख्यपुरुषश्रेष्ठाऽवतारोदिताः ॥ ४१ ॥
अस्त्यत्र प्रवरा पुरी नरभरैरापूरिता काबिला-
भिख्या सत्खुरसानदेशनिकटे वीराधिवासोचिता ।
यस्यां मुद्गललक्षमक्षतबलं हिन्द्वासुरत्रासकं

स्वैरं द्रव्यशतानि सार्द्धघटिकामध्येऽत्ति भोगैर्घनैः ॥ ४२ ॥
आसीत्तत्र हमाउनामनृपतिर्दैत्यावतारोऽरिषु
म्लेच्छानामाधिपः प्रतापतपनश्चक्रीव युद्धे जयी ।
यस्याश्वा इव राक्षसा गिरिशिरःस्फालाः प्रलम्बानना-
स्त्रासं हस्तिवरानपीव महिषान्नित्यं नयन्ति क्षणात् ॥ ४३ ॥
अन्येद्युः स सुतेऽष्टवर्षवयसि स्पष्टोदयेऽकब्बरा-
भिख्ये राज्यभरं निवेश्य चलितः कर्तुं महीमात्मसात् ।
अध्यन्तां प्रलयाब्धिसैन्यकलितस्तावत् समेतः पुरे
दिल्लीनाम्नि भटालिदुर्घटतटे कोटीश्वराभ्याश्रिते ॥ ४४ ॥
तत्राभून्नवलक्षवाजिसुभटः सूरः प्रतिष्ठानपो
मत्तेभाद्विचतुःसहस्रगुणनः कोटयुग्रपत्तीश्वरः ।
युद्धे येन च राष्ट्रकूटकुलभूः श्रीमल्लदेवो जितः
श्रीमद्योधपुरेश्वरो मरुपतिर्दुर्वारवीरावृतः ॥ ४५ ॥
तस्मै सूरनरेश्वराय निपुणं दूतं तदा प्राहिणो-
च्छ्रीमन्मुद्गलनायकः परिसरे स्थित्वा सुनीतिं वहन् ।
दूतोऽप्याऽऽख्यदिदं हमाउनृपतेः पादप्रणामं कुरु
श्रीदिल्लीश ! भवाहवाय सुतरां सज्जोऽथवेतो व्रज ॥ ४६ ॥
श्रुत्वा दूतवचोऽवदन्नरपतिः सूरोऽतिगर्वोद्धुरः
कोऽयं मत्पुरतो हमाउनृपतिर्वाणिज्यकृद्दम्भ्रमी ।
दत्त्वाऽश्वांश्चिरसञ्चितान्मणिगणान् स्वर्णं च रूप्यं वशा
वीराणां च शिरांसि यास्यति वपुःशेषः सुशेषीभवन् ॥४७॥
याहि त्वं वद दूत ! मद्वच इदं तस्मै निजस्वामिने
भूयाः सज्ज इहाहवेऽहमनुगस्तेऽभ्यागतः सांप्रतम् ।
इत्युक्त्वा गलहस्तदानमकरोद्दूतस्य सूरो नृपः
कोपो यत्स्वविनाशकारिसमये दुष्टं विधिं कारयेत् ॥४८॥
दूतस्तद्वचनं स्वलाघवकृतिं स्माख्याति तन्मत्ततां
श्रुत्वा काबिलनायकोऽपि हृदयेऽप्युल्लासमुच्चैर्दधौ ।
नो भीतिं निजबाणवीर्यचकितं जानन्नदृश्यं हरिं
किं पर्जन्यविगर्जनश्रवणतो बिभ्येति पाथःपतिः ? ॥४९॥

ढक्कावादनपूर्वकं नरपतिः सूरोऽपि सैन्यं निजं
सन्नद्धं विविधाऽस्त्रपङ्क्तिकिरणैर्लुप्तोष्णपादांशुकम् ।
एकीकृत्य चचाल मुद्गलपतेः सैन्यं तृणप्रायकं
जानन् मत्तमतङ्गजावलिरणद्घण्टारवाडम्बरः ॥ ५० ॥
सङ्ग्रामाङ्गणमागतं क्षितिपतिं दृष्ट्वा हुमाऊनृप-
स्तं वीरान् द्विसहस्रमानगणितान् युद्धार्थमाज्ञापयत् ।
प्राज्यान् यत्तृणपूलकान् शिखिकणा द्वित्रा न किं भस्मय-
न्त्येवं चेतसि चिन्तयन्निजबलस्कन्धे स्थितः सोद्यमः ॥ ५१ ॥
तावद्भिः सुभटैर्घनैरिव भृशं बाणाम्बुधारोच्चयान्
वर्षद्भिर्नवलक्षसैन्यमसमं चक्रे विवश्याकुलम् ।
द्वित्राः किं न मृगारिमत्तशिशवः कोटीभदर्पापहा-
द्वित्रा वामृतबिन्दवः पृथुतराऽसाध्यैकरोगापहाः ॥५२॥
तैः सैन्यं निजमाकुलं कृतमिदं वीक्ष्याशु सूरो नृपः
सङ्ग्रामाभिमुखोऽभवद्गजघटाध्यास्फालितारिव्रजः ।
निघ्नन् बाणगणैरलक्ष्यचरितैः कान्ताकटाक्षैरिव
त्यक्तास्त्रं द्विसहस्रमानगणितं सैन्यं चकारानुगम् ॥५३॥
सैन्ये तावति शस्त्रदर्परहिते पश्चात् समागच्छति
द्विट्चक्रे जयतीह सूरनृपतिश्चेत्युद्धतं गर्जति ।
श्रीमन्मुद्गलनायकोऽपि सुभटैर्लक्षप्रमैरुत्थितः
किं शेषः स्वफणावृतः क्षितितलादागादरिग्रासकृत् ? ॥ ५४ ॥
श्रीसूरोऽपि हुमाउरप्यभिमुखं वीरैर्निजैर्वेष्टितौ
कुर्वाणाविव युद्धमुद्धतमिमावादित्यराहू क्षितौ ।
किं व्योम्नः पतितौ पुनः पुनरिवोत्प्लुत्यान्तरिक्षाशया-
यातोऽप्यूर्द्ध्वमितीह साधु कुरुतस्तर्कं सतां मानसे ॥ ५५ ॥
तावत्काबिलनायकः करतले धृत्वा धनुर्दोष्मतां
मुख्यः सूरबले ललाटतिलकं केषां विभिन्नं पुनः ।
केषाञ्चिद् हृदयं चकार जठरं मूत्रप्रदेशं पुनः
केषाञ्चित्करयामलं करयुगं केषाञ्चिदस्त्रव्रजम् ॥ ५६ ॥
बाणासारमिति प्रवर्षति नृपे तस्मिन् स्वयं तद्भटे-

ष्वेवं वर्षदनेकशस्त्रनिकरेष्वेकोऽपि कश्चिद्बले ।
सौरेऽभून्न भटः पटुः स्फुटकणैर्यो जर्जरश्चेषुभि-
स्तत्किं ध्वान्तमिहाऽस्ति यद्रविकरैर्नो भिद्यतेऽत्युज्ज्वलैः?॥५७॥

भग्नं सौरबलं विमुच्य सकलं वित्तं गजाश्वादिकं
नष्टं दिक्षु विदिक्षु निःस्वतुषवत्फूत्कारसाध्यं गतम् ।
देशं तस्य विभुत्वमश्वनिकरं स्वर्णं मणीन् हस्तिनः
कोशं वा जगृहे हुमाउसुभटश्रेणिः स्वनाथाज्ञया ॥ ५८ ॥

नष्टे सूरनृपे तदीयसुभटान् कृत्वा स्वसेवापरान्
निर्दण्डान् सुखिनश्च देश्यमनुजान्निर्भीतिराज्यं दधौ ।
दिल्लीकाबिलमार्गसश्चरदिभाश्वोक्षोष्ट्रमानुष्यकं
मुक्तारत्नसुवर्णराशिरचितोत्तुङ्गाद्रिकोष्ठ्यालयम् ॥ ५९ ॥

किं चाऽस्मिन् समये विशिष्टमनुजे श्रीगूर्जरे मण्डले
भूभुग् बादरसंज्ञितः करिबलः षड्लक्षसैन्योद्धुरः ।
सामुद्रानपि भूपतीन्निजपदाम्भोजन्मसेवोद्यतान्
कुर्वन्मालवदक्षिणोत्तमपतिश्रेण्यर्चितश्चाभवत् ॥ ६० ॥

अन्येद्युः स च मेदपाटधनिकं श्रीरत्नसिंहं रणे
जित्वा तन्नगरं बभञ्ज हठतः श्रीचित्रकूटाभिधम् ।
तत्र क्षत्रियपुत्रिकाततिरभूद्वह्निप्रवेशाद्गत-
प्राणाश्चापरमानवा भटचयव्यापारितास्तत्तथा ॥ ६१ ॥

तद्दुःखादसमाधिवासितहृदा श्रीरत्नसिंहक्ष्मा-
पालेनेति हुमाउभूमिपतये विज्ञप्तिराविष्कृता ।
साहाय्यं कुरु मे तथा नरपते ! दुष्टं यथाऽन्यायिनं
बध्वा बादरनामकं करतले देहि क्षमस्त्वं यतः ॥ ६२ ॥

तस्याभ्यर्थनयेति काबिलपतिः सैन्यावृतो बादर-
क्षोणीशग्रहणाय बद्धकवचः सद्यश्चचालोद्धतः ।
दिल्लीतस्तृणवच्च गूर्जरभटांश्चित्ते निजे कल्पयन्
दोर्वीर्यं निजमप्रिवद्धरिहरब्रह्मादिवीर्याधिकम् ॥ ६३ ॥

यावच्छ्रीमति चित्रकूटनिकटे दिल्लीपतिश्चागत-

स्तावद्बादरभूपतिर्निजबलाविष्टः प्रनष्टस्तदा ।
गत्वा मालवमण्डलेऽतिगहने कोट्टं दृढं मण्डपा-
भिख्यं सज्जयति स्म सज्जविभवस्तत् स्पष्टयुद्धासहः ॥ ६४ ॥

तं नष्टं स निशम्य मालवपथे व्यक्ताभिमानोऽचल-
दूरे मालवको यमस्य किमयं दृष्टान्त इत्येष यत् ।
रुद्ध्वा मण्डपकोट्टमुद्भटभटैर्जम्बवाख्यमब्धिर्यथा
द्वीपं दुर्द्धरवीचिभिः स्थितिमसौ दिल्लीपतिर्निर्ममे ॥ ६५ ॥

भग्नः स्तोकदिनैर्गजैर्भटघटानुन्नैः स वप्रो दृढो-
ऽपीवाद्रिः कुलिशानलैर्हरिकराध्यास्फालनोत्थैस्ततः ।
नष्टस्तुच्छभटः प्रकम्पहृदयः स्पष्टं गतो गौर्जरे
पावाद्रौ विविधर्द्धिभूषितगृहे स्वर्गावतारेऽधिकम् ॥ ६६ ॥

लात्वा मण्डपपर्वतं धनरथाश्वेभैश्च मर्त्यैर्भृतं
कोटीशैः स्वविलासधिक्कृतनराधीशैरुदारात्मभिः ।
आज्ञां मालवमण्डले निजभटैसार्द्धं समारोपय-
द्वाख्यां कल्पलतामिवोत्तमफलामारामिकः सिद्धिवित् ॥ ६७ ॥

पावाद्रौ विहितस्थितिं निजचरैर्मत्वा पुनर्बादरं
दिल्लीशः स्वभटावृतोऽत्र गतवान् सद्यः प्रयाणैः सुधीः ।
कर्तुं यद्विबुधैः समस्तपुरुषाध्यक्षं मुखे भाषितं
तत्कार्यं न समाप्तिमेति सुधियां यावन्न तावत् स्थितिः ॥ ६८ ॥

श्रुत्वा काबिलनायकागममसौ नष्टस्ततो बादरो-
यो यस्माच्चकितो हि तस्य पुरतस्तस्यैवमेवं गतिः ।
श्रीमत्स्तम्भनपार्श्वनाथविशदे श्रीस्तम्भतीर्थे गतः
सद्धर्मादिकवर्गसाधकजनाकीर्णे धनाध्यासिते ॥ ६९ ॥

ज्ञात्वा तत्र गतं चरैश्च चलितः सद्यो हुमाउस्ततः
सन्ध्यायां स तथा यथागमदिह प्रातर्भटावेष्टितः ।
अब्धेर्भानुरिवांशुपूरकलितः खेऽन्यायिघूकक्षयी
तेजस्वी नयतः करोति हृदये शङ्कां व्रजन् सर्वतः ॥ ७० ॥

रत्नस्वर्णभृतान्यनेकशकटान्यब्धेस्तटे बादर-

स्त्यक्त्वा तुच्छभटावृतोऽम्बुधितरद्द्वीपेऽविशङ्केकवत् ।
तीर्थान्तस्तु हमाउनामनृपतिर्भूभुग् गृहान्तर्यथा
हस्ती गन्धवरः स्ववैरिमदहृत्प्राप्तप्रतिष्ठोऽभितः ॥ ७१ ॥

मत्वा नष्टसमस्तसंपदमसौ जीवन्मृतं बादरं
तद्बन्धाग्रहमामुमोच हृदये दिल्लीपतिः शक्तिमान् ।
यद्वायुर्न तृणानि नीचनमनान्युन्मूलयत्युद्धतः
सद्यो वृक्षचयं समुच्छ्रिततरं विस्तीर्णभूच्छायकम् ॥ ७२ ॥

तत्राज्ञां स्वभटैः समं कृतिवरः श्रीगुर्जरे मण्डले
दिल्लीशः स समग्रभूमिवलये कीर्त्तिं यथाऽरोपयत् ।
खड्गं क्षालयति स्म नीरधिजले तीर्थे यथा निर्मलः
प्राणी पाप्म निजं सुपात्रततये सद्वस्तुदानोद्यतः ॥ ७३ ॥

कृत्वा गुर्जरमालवादिकमहादेशेषु सौस्थ्यं पुन-
र्दिल्ल्यां मुद्गलनायकः शतगुणश्रीवृद्धिमानागतः ।
एकच्छत्रमकण्टकं सुखभरं राज्यं बभारोत्तरं
पुण्ये जाग्रति को न वाञ्छिततर्तिं प्राप्नोति यस्माज्जनः ॥ ७४ ॥

अन्येद्युः स सुपर्वपर्वतसमप्रोच्चालयोर्द्ध्वं गतः
पश्यन् स्वं नगरं विशालनयनः प्रोत्फुल्लचित्ताम्बुजः ।
मत्तुल्योऽयमभूदितीव विधिना स्पर्द्धिष्णुना पातितः
संप्राप्तभ्रमिराशु कालसदनं प्राप्तः पृथिव्यां पतन् ॥ ७५ ॥

धिग् धिग् धिग् विधिमेनमङ्गिनिवहं कृत्वा जगत्स्वामिनं
गर्त्ताधूलिशयं करोति सहसा यः सज्जनो दुर्जनः ।
एवं सर्वजना विलापतुमुलं चक्रुस्तदा तत्पुरे
सूर्येऽस्तंव्रजतीह को न विवशः शोके न चान्धो भवेत् ॥ ७६ ॥

खद्योता इव तत्र सूरसुभटा अस्तङ्गते भास्करे
तस्मिन् कालगृहं गते गतभयास्तत्पुत्रमग्रेसरम् ।
कृत्वा दुर्वहशस्त्रपाणिपटवो निर्नायकान् मुद्गला-
नागत्य स्म वितर्जयन्ति हि जयो निर्नायकानां कुतः ॥ ७७ ॥

ते संभूय ततः स्वकाबिलपुरीमुद्दिश्य तत्तर्जिता-

नेशुश्चारकसंस्थितो नरभरः प्राप्नोति यद्वारकम् ।
यावत्तावदकब्बरो लघुवया अप्युग्रतेजःस्फुर-
न्नश्रौषीत् स्वपितुर्मृतिं निजभटत्रासं च दस्यूदयम् ॥ ७८ ॥

शोकं स क्षणमात्रमात्मकुलजैः कृत्वा समं काबिला-
पुर्याः पञ्चशतीभटैः परिवृतः सद्यः समाजग्मिवान् ।
स्वं बन्धुं च निवेश्य तत्र नगरे शिक्षाविधानोद्यतं
तेजो यत् सहते न वैरिकुलजं वीराधिवीरः परम् ॥ ७९ ॥

श्रीमल्लाहुरनाम्न्यऽपूर्वनगरे सैन्याय तत्रासतो-
ऽत्रायाताय नरेश्वरोऽमिलदिवाऽकाण्डेऽभिमन्युक्षये ।
पार्थो धिक्कृतिकारकः कथमहो नश्यद्भिरत्रागतं
श्रीमद्भिर्न मृतं निहत्य सकलान् सौरान् भटानित्यवक् ॥ ८० ॥

तेऽप्यूचुः सुभटास्त्वदक्षियुगलस्याग्रे वयं तान् ध्रुवं
हन्तुं सज्जकरा रवेरिव तमांस्येषोऽरुणो नान्यथा ।
एवं तान् वदतो वचः कुशलतावेदी भृशं सत्कृतां-
श्चक्रेऽकब्बरभूपतिर्निजबलाऽवज्ञातदैत्याधिपः ॥ ८१ ॥

तत्र द्वादशवार्षिकोऽपि नृपतिस्तत्सैन्यवीरावृतः
सौरे सैन्यभरे समापतदिवागस्तिः सरिन्नायके ।
चित्रं तद्भटशोषमेष विदधे स्वाह्वाक्षरश्रावणात्
स्वं सैन्यामृतवारिधिं जयरसापूर्णं पुनर्निर्ममे ॥ ८२ ॥

भग्नं सौरबलं गतं यमगृहे किञ्चिद्गिरेर्गह्वरे
किञ्चिद्वारिनिधौ वनेऽतिगहने किञ्चिन्न किञ्चित्करम् ।
जातं वीक्ष्य पुनर्निजं नरपतिर्लब्धर्द्धिहस्त्यश्वकं
प्रत्येकं स्वभटेषु चक्रितुलनां मेने जयावाप्तितः ॥ ८३ ॥

लब्धोऽनेन जयो नृपेण विशदो यस्मिन् महीमण्डले
तस्मिन् यावनभाषयाऽक्षरवरं फत्तेपुरं वासितम् ।
कृष्णेनेव विशालसुन्दरगृहं श्रीद्वारिकानामकं
भूपानां स्थितिरेषकैव हि जयस्थाने पुरस्थापनम् ॥ ८४ ॥

राज्यं तत्र करोति लब्धविजयः श्रीपातिसाकब्बरः

श्रीफत्तेपुरनामके पुरवरे व्यापारिवर्गाश्रिते ।
चातुर्वर्ण्यगृहैर्जिनेशसदनैः षड्दर्शनोद्यन्मठैः
शोफीसद्दरवेशमुद्गलपदैश्चाट्टैर्वरैर्भ्राजिते ॥ ८५ ॥

अश्वा लक्षचतुष्टयं गजवरा द्वित्वे सहस्रा दश
क्रीडन्तीप्सितभोज्यलाभपटवो गावस्तु संख्यातिगाः ।
उष्ट्रा वा महिषीगणा नृपगृहद्वारेऽधिकाः पत्तयो
वीरा यत्र विलासलालसवपुःशोभा नृपाऽऽत्तैर्द्धनैः ॥ ८६ ॥

द्वात्रिंशन्मणभारलोहकमयीं हस्तेन यः शृङ्खला-
मुत्पाट्याभ्रपथेऽल्पकन्दुकमिव प्रोच्छालयत्यञ्जसा ।
एष श्रीमदकब्बरः क्षितितले केषां न हिन्द्वासुर-
क्ष्मापानां हृदये चमत्कृतिकरोऽस्त्यादर्शयन् दोर्बलम् ॥ ८७ ॥

केचिद् हिन्दुनृपा बलश्रवणतस्तस्य स्वपुत्रीगणं
गाढाभ्यर्थनया ददत्यविकला राज्यं निजं रक्षितुम् ।
केचित्प्राभृतमिन्दुकान्तरचनं मुक्त्वा पुरः पादयोः
पेतुः केचिदिवानुगाः परमिमे सर्वेऽपि तत्सेविनः ॥ ८८ ॥

हिन्दुम्लेच्छसुताः स्वरूपविजितश्रीशादिदेवाङ्गनाः
श्रूयन्तेऽस्य सहस्रमानगणिताः कान्ता लसद्भाग्यतः ।
तासां भोगफलं तु पुण्यललितं पुत्रत्रयं श्रूयते
जीवाः स्तोकतरा भवे सुततया ये स्युः क्षितिस्वामिनः ॥८९॥

अन्येद्युः स समस्तहिन्दुकलशं श्रीमेदपाटाधिपं
श्रीराणोदयसिंहमुद्धतबलं म्लेच्छाय पुत्री निजा ।
दत्ताऽस्मत्कुलपूर्वजैर्न च मया देयेति गर्वं गिरा
व्याख्यान्तं श्रुतवानकब्बरनृपः क्षोणीशशिक्षापरः ॥९०॥

तस्मै भूपतये विचारचतुरः प्रैषीन्निजं मन्त्रिणं
भूपः श्रीमदकब्बरः क्षितिपतिं राणं विशिष्टं विदन् ।
गत्वा मन्त्र्यवदत्तदीयसदसि स्पष्टं गिरा सारया
सन्तो यत्र वचः स्थितिं क्वचिदपि प्रोल्लङ्घयन्त्यग्रतः ॥९१॥

देहि त्वं स्वसुतामकब्बरमहीभर्त्रे परैर्हिन्दुभि-

येद्दत्ताः स्वसुताः स्वराज्यविभवक्षेमाय नाभ्यर्थितैः ।
एतावत् समयं प्रतीक्षितमिहाप्यर्थेन तद्युक्तिम-
यत्त्वं दक्षतमोऽसि योग्यसमयज्ञानाय किं कथ्यते ? ॥ ९२ ॥

राणोऽप्याख्यदिदं कुलस्थितिरियं मे पूर्वजैः पालिता
यन्म्लेच्छाय न दीयते निजसुतेऽत्युल्लङ्घ्यते नो मया ।
देशो यातु गजाश्च यान्तु विभवध्वंसोऽस्तु मे पर्वते
वासोऽप्यस्तु कुलस्थितिः पितृकृताप्येकैव मे तिष्ठतु ॥ ९३ ॥

॥ तदुक्तम् ॥

लब्धां गुणौघजननीं जननीमिवार्या-
मत्यन्तशुद्धहृदया अनुवर्त्तमानाः ।
तेजस्विनः सुखमसूनपि सन्त्यजन्ति
सत्यस्थितिव्यसनिनो न पुनः प्रतिज्ञाम् ॥ ९४ ॥

मन्त्र्याख्यन् नृपराण ! यन्निजसुतादाने हठः सांप्रतं
वाक्यं वादयतीह तादृशफलं तत्तेऽचिराद्दास्यति ।
यद्यद्भावि तदग्रतो निजमुखात् प्रायेण निष्काशये-
देवं प्रोच्य गतः प्रधानसचिवश्चाकब्बरस्यान्तिके ॥९५॥

उक्तं तस्य पुरो यथार्थवचनं राणोदितं मन्त्रिणा
सन्तोऽपीष्टमनिष्टमप्यवितथं कुर्वन्ति वाग्गोचरे ।
तद्वाक्यश्रवणादनन्तरमसौ फत्तेपुरान्निर्गतः
सैन्यैः सारतरैर्वृतो गिरिशिरःकोट्टादिभङ्गोद्यतैः ॥९६॥

तस्याऽभ्यागमनश्रुतेर्निजपुराद्राणो धनाद्यं निजं
लात्वा कुम्भलमेरुकोट्टमभजद् ग्राह्यं न वीरोत्तमैः ।
सामन्तो जयमल्लनामनृपतिः श्रीचित्रकूटेऽचट-
द्योद्धुं म्लेच्छबलैः समं खरभटस्तन्मार्गमध्यस्थिते ॥९७॥

तं वृत्तान्तमकब्बरक्षितिपतिः शुश्राव मार्गे वहं-
श्चित्ते चिन्तयदित्यशेषसुभटैः किं चित्रकूटाचलः ।
पूर्वं ग्राह्य उतैष कुम्भलगिरिः श्रीराणभूपाश्रय-
स्तद्भृत्यो जयमल्लभूपतिरसौ मन्मार्गवक्त्रे स्थितः ॥ ९८ ॥

एवं तर्कपरस्य तस्य नृपतेर्मार्गे समागच्छतः
पार्श्वे श्रीजयमल्लनामनृपतिर्दूतं तदा प्राहिणोत् ।
दूतोऽप्याख्यदिदं महीश ! नृपतिश्रीराणभृत्यान्तिमो
मद्वक्त्रे जयमल्लभूपतिरिति त्वां ख्यापयत्युत्कटः ॥ ९९ ॥

त्वं चेद्भूपहमाउनन्दन इति ख्यातोऽसि तर्ह्यत्र मे
वक्त्रं दर्शय चेन्न तर्हि रुचिते स्थाने व्रजान्यत्र वा ।
त्वद्भक्तिं च विधातुमत्र विभुना राणेन संस्थापितः
प्रेष्योऽहं परमेश्वरस्य तदनु श्रीराणभूस्वामिनः ॥ १०० ॥

दूताख्यातमिदं निशम्य नृपतिः पूर्वं ततोऽत्रापतत्
कोट्टं पर्वतमस्तकस्थितमसौ श्रीचित्रकूटाभिधम् ।
दध्यौ वीक्ष्य हृदीति किं सुरगिरिः किं वैष कैलासको
वैताढ्यः किमु किं हिमाचल इव श्रीरोहणाद्रिः कथम्?॥१०१॥

एवं तर्कपरोऽपि सत्त्वजलधिस्तद्भञ्जनायोद्यत-
श्चक्रेऽकब्बरभूपतिर्घनतरोपायान् भटप्रेरकः ।
उच्चैःस्थो जयमल्लभूपतिरमुं वाणिज्यकारोपमं
चित्ते चिन्तयति स्म नृत्यमनिशं पात्रैस्तदाऽकारयत् ॥१०२॥

वीरास्तत्कपिशीर्षकेषु सबला भूपेन संस्थापिता-
वर्षन्तो विविधाश्मलोहनिबिडास्त्राणीव मेघाश्छटाः ।
चित्रं मुद्गललोकधान्यविषयं दुष्कालनीतिं तदा
चक्रुः कोट्टमहीतले च विजयव्यासङ्गसौभिक्षकम् ॥१०३॥

सामान्योऽपि जनस्तदा धनिबलात् कोट्टोर्द्ध्वभूमौ स्थितो
धिक्कारं वचसा विधाय मुमुचे यत् प्रस्तरार्द्धार्द्धकम् ।
तत् सैन्येऽजनि मौद्गले हरिकरव्यामुक्तवज्रोपमं
तेजास्विन्यधिपे दिवाकर इवाह्नःसन्निभाः सेवकाः ॥१०४॥

एवं श्रीजयमल्लभूपसुभटश्रीचित्रकूटाचल-
त्राणार्थं स्वकरद्वयं खरतरैः शस्त्रैर्न शून्यं कृतम् ।
वक्त्रं मुद्गलनाथधिक्कृतिकृते दुष्टैर्वचोभिर्जनैः
सामान्यैरपि चित्रकूटनगरान्तर्वासिभिः सादरम् ॥१०५॥

दृष्ट्वा वीरकरान् समस्तमनुजास्योद्भूतदुर्वाक्चयं
श्रुत्वा चाख्यदकब्बरो नरपतिर्गृह्णामि चेदेतकम् ।
तत्सर्वान् पुरुषान्निहन्मि वनिताबन्धं भटैः कारया-
मीति स्पष्टगिरा समस्तसुभटानुत्साहयन् सत्त्वतः ॥ १०६ ॥

क्रुद्धोऽकब्बरभूपतिर्गिरितले गुप्तं तथा खानयन्
मातं तत्र यथा चतुर्दशशतप्रायैर्मणैरौषधम् ।
भृत्पात्रं शिखिबिन्दुसङ्गविलसत्तेजोऽतिशक्त्या दृष-
द्दुर्गास्फालनतो मनुष्यनिकरव्यापत्तये सज्जितम् ॥१०७॥

तद्भाग्याद् जयमल्लनामनृपतेः श्रीचित्रकूटाचल-
व्याबाधां न चकार सम्मुखमदः सैन्ये पतन्मौद्गले ।
मातङ्गांश्च नरान् सहस्रगणितान् हन्ति स्म जातं ततः
सत्यं यच्च परस्य चिन्त्यत इहाभ्येत्येव तत् सम्मुखम् ॥१०८॥

तज्ज्ञात्वा जयमल्लनामनृपतेर्वीरा जहर्षुस्तदा
गायन्ति स्म च राणगीतनिकरं नित्योत्सवानन्दिनः ।
मत्वाऽकब्बरभूपतिर्निजबलध्वंसं मनोदुःखवान्
यावत्तद् ग्रहणग्रहं श्लथतरं कृत्वा विखिन्नोऽभवत् ॥१०९॥

तावन्नागपुरीयगच्छशिथिलोपाध्यायलिङ्गी खरः
शास्त्राजीवनकृच्चकार विशदं कोट्टस्य चक्रं हृदा ।
आख्यत् सप्तदिनैश्च भङ्गमतुलव्यायाससाध्यं गिरे-
र्भूपाग्रे जयमल्लभूपमरणं रोमीकरायोघनात् ॥११०॥

तच्छ्रुत्वा स्वबलं गिरिग्रहपरं सज्जास्त्रमश्वस्थितं
भूपः प्रेरितवान् करासिविभवः पृष्ठे स्थितो भापयन् ।
पश्चादापततो भटान्निजपदोपास्त्युद्यतं रोमिकं
चैकं श्रीजयमल्लभूपतिवधे स्वर्णार्पणेनादिशत् ॥१११॥

दुष्टात्मा किल रोमिकोऽपि सहसोत्प्लुत्याद्रिमूर्द्धस्थितः
स्वास्त्रं गोलकमग्निपुञ्जकलितं चिक्षेप तत्सम्मुखम् ।
सोऽपि श्रीजयमल्लभूपतिशिरोमध्ये विशन्निर्गतः
शास्त्रं जाल्महृदीव धार्मिकहृदीवासभ्यवाक्यान्वयः ॥११२॥

तावच्छ्रीजयमल्लभूपतिरसौ भूमौ पतन्नित्यवक्
भो वीराः ! अथ यास्यतीव कुसुतो हस्तादयं पर्वतः ।
तस्मान्मन्मुखदर्शिनो घनजनानत्राधिरूढान्निजं
स्थानं साधु नयन्तु मार्गकरणेनात्मीयदोर्वीर्यतः ॥११३॥

जल्पन् श्रीजयमल्लभूपतिरिति प्राप्तस्तदा पञ्चतां
लोकास्तत्र घनाः स्थिता निजनिजश्रीदेवसेवापराः ।
वीराः श्रीमति चित्रकूटनगरद्वारेऽसिकुन्तप्रहा–
निघ्नन्तोऽभिपतद्भटावलिशिरांसीवाममृद्गोलकान् ॥११४॥

भूपाकब्बरनुन्नवीरनिचयाः सद्योऽधिरूढा गिरौ
हत्वा श्रीजयमल्लभूपतिभटान्निर्नायका यत् कुतः ।
जीवन्तो जयिनो भवन्ति च तथा वीराधिवीराग्रतः
प्रायः स्वामिदशानुसारिबलिनः स्युः सेवकाः सर्वदा ॥११५॥

वीरैस्तत्र वृतोऽप्यकब्बरनृपोऽभ्यारूढ उच्चैरिव
व्योम्न्यर्कः प्रबलप्रतापकलितः कोपोद्धुरस्तन्नृषु ।
आदेशं स वधस्य मुद्गलततेः शीघ्रं ददौ यन्नरः
कोपात् किं न करोति वक्ति च हृदन्धीकारकत्वस्पृशः? ॥११६॥

भूपाकब्बरवाक्यमाप्य सुभटा दुष्टास्तथा चक्रिरे
तत्राऽभूद्भुवि शोणितोदकनदीपूरं यथा सर्वतः ।
तत्र स्थातुमशक्त एष नृपतिर्नीचैस्ततोऽप्युत्तरन्
मार्गस्थां च विदारितोदरतलां निष्पातिताऽङ्गोद्भवाम् ॥११७॥

दृष्ट्वा सुन्दरसुन्दरीं नरपतिः कारुण्यपूर्णस्तदा
हा हा किं मयकाऽत्र कारितमिदं चण्डालकर्माधिकम् ? ।
कुर्वंश्चानुशयं शिरः करयुगेणास्फालयन्नित्यवक्
यः पापं किल चित्रकूटरचनं गृह्णाति तस्याप्यहम् ॥११८॥

एनं देशपुरान्वितं गिरिवरं स्वर्णादिकं चार्पया–
मीत्याकर्ण्य नराऽधमोऽथ जगृहे कश्चित्त्वघं मुद्गलः ।
तद्दत्तं च गिरीश्वरं पुरवरग्रामाद्युपेतं तदा
लोभात् किं न नरः प्रपद्यत इह स्वाम्युक्तवाक्सञ्चयम्? ॥११९॥

॥ त्रिभिः कुलकम् ॥

भूपोऽप्येष समाधिमान्निजभटैरावेष्टितो राणके
देशे शासनमुत्तमं निजपदेनावर्त्तयत् सर्वतः ।
जीवन्तं किल पापभीरुकतया राणं पुनर्मुक्तवान्
भव्यः पापकृतेर्बिभेति हृदये कृत्वैकवारं पुनः ॥१२०॥

एवं मालवमेदपाटधनिकान् श्रीगुर्जरस्वामिनो
जित्वाऽकब्बरभूपतिर्निजपुरे सौख्यात्समापेतिवान् ।
राज्यं पालयति प्रपञ्चनिपुणः षाड्गुण्यसच्छक्तिमान्
सम्यग्दर्शनपण्डितादरकरस्तच्छास्त्रशुश्रूषया ॥१२१॥

अन्येद्युः स समस्तदर्शनयतीनाकार्य धर्मस्य स–
त्तत्त्वं पृच्छति शुद्धबुद्धिविभवः स्मार्थी शिवस्यादरात् ।
तेऽप्याहुर्निजदर्शनोदितपथं वाग्विभ्रमैरभ्रमै–
र्नैकस्यापि बभूव तस्य रुचये मार्गो विचाराऽसहः ॥१२२॥

एवं तस्य शिवार्थिनः प्रतिदिनं धर्मं बुभुत्सोः शुचिं
शुद्धाध्वैकगवेषकस्य नगरे काचित्परा श्राविका ।
षण्मासप्रतिमोपवासरचनां कुर्वत्यसंख्योदया
यान्त्यर्हत्प्रतिमाप्रणामविधये दृग्मार्गमभ्यागता ॥१२३॥

इभ्यैर्या नरवाह्यवाहनचतुष्कोणाङ्गणे स्थापिता
वाद्याडम्बरमण्डिता घनजनव्यूहान्विता निर्मला ।
गङ्गेवाऽखिलपण्डितस्तुतिपदान्यासादयन्ती सती
शुद्धानन्ततपःप्रभावजनितं तेजो वहन्त्युत्तरम् ॥ १२४ ॥

केयं याति किमर्थमत्र नगरे कृत्वा महाडम्बर–
मित्थं प्रश्नपरं नरेश्वरवरं प्रत्याह रामात्मजः ।
मन्त्री स्थानकसिंह आर्हतपतिर्बद्धाञ्जलिर्हे प्रभो !
षण्मासीतप एतयाद्दतमिहार्हच्छास्त्रवित्कारितम् ॥ १२५ ॥

नान्नं नापि फलं न दुग्धमथवा तक्रं न दध्यादिकं
पक्वान्नं न लवङ्गपूगशकलं नास्वादयत्यह्नि वा ।
रात्रौ यावदियं विशिष्टतपसः षण्मासकालस्थितेः

पूर्त्ति चोष्णजलं दिवैव पिबति श्रीवीतरागाज्ञया ॥१२६॥
इत्याकर्ण्य नरेश्वरो निजचरैश्छन्नं हि तस्याः स्थितिं
रात्रौ वाह्नि गवेषयत्यनुदिनं तद्वाक्परीक्षाकृते ।
तस्यास्ते विमलं तपोविधिमलं निश्चित्य सत्यंवदाः
सत्यं प्राहुरिहाऽस्ति नैव कपटं न्याये यथा त्वत्कृते ॥१२७॥

श्रुत्वा वाचमिमां चरव्रजमुखाच्चित्ते चमत्कारवां-
स्तामाकार्य वरादरेण नृपतिः पप्रच्छ भक्त्येत्यसौ ।
हे मातः ! तप ईदृशं खरतरं कस्याऽनुभावात्त्वया
शुद्धं साधु विधीयते वद मनःशङ्कां विहायोत्तमे ! ॥१२८॥

सा प्राहाऽत्र तपस्कृतौ नरपते ! श्रीदेवगुर्वोर्ममा-
ऽतुच्छः सूर्यकरावदातचरितः सम्यक्प्रभावोऽस्त्यहो ।
को देवस्तव को गुरुश्च जगतीत्युक्ते नृपेणाऽवदत्
सा श्राद्धी जिनशास्त्रतत्त्वविशदा चेत्थं स्वरूपं तयोः ॥१२९॥

नो रागाङ्गारसङ्गो न मदनमदिरा न द्विषद्द्वेषदोषो
नो सम्मोहप्ररोहो न विकटकपटाटोपसंपच्च यस्य ।
शान्तः कान्तस्त्रिलोकीकलनकुशलवित् कोऽपि कोपादिमुक्त-
स्त्यक्तः संसारपाशैः स भवति भविनां देवता दैवयोगात् ॥१३०॥

ईदृग् देव इहाऽस्ति बिम्बरचनाध्येयोऽधुना सिद्धिद-
श्चित्ते मे सुगुरुस्तु संयमधनः स्वान्यात्मतुल्याशयः ।
मित्रे शत्रुचये समोऽश्मनि मणौ स्त्रैणे तृणोघे पुन-
र्नाम्ना सांप्रतमस्ति हीरविजयाचार्यः सुसाधूत्तमः ॥१३१॥

श्राद्धीवाक्यमिदं निशम्य नृपतिस्तां पूजयित्वाऽधिकं
स्वस्थाने विससर्ज मन्त्रिणमथोचे स्थानसिंहाभिधम् ।
कस्मिन्नऽस्ति पुरे स हीरविजयाचार्यः सुसाधूत्तमः
संप्रत्यऽप्यधिको यदीयमहिमाऽऽचारश्च पूर्वं श्रुतः ॥१३२॥

मन्त्र्याख्यन् नृप ! नास्ति तस्य वसतिर्ह्येकत्र देशे पुरे
सर्वत्र द्विसहस्रसंयमिगुरोः पादश्रमेणाटनम् ।
वर्षामासचतुष्टयस्थितिमसावेकत्र कुर्वन् क्रमात्

संप्रत्युत्तमधार्मिकेऽस्ति नगरे गन्धारके बन्दिरे ॥१३३॥
श्रुत्वेत्याह महीपतिर्मम महाभृत्यान् सलेखानितः
पार्श्वे तस्य गुरोरिहोत्तमगुरोराकारणायोद्यतान् ।
शीघ्रं प्रेषय तं च शिष्यकलितं ह्यत्रानयेत्युत्तमा-
माज्ञां प्राप्य महीपतेः स सचिवः सर्वं तथा निर्ममे ॥१३४॥
गन्धाराख्यपुरे तदैव नृपतेर्दूताः सलेखाः शुभा–
आयाता इति रामजीकमनजीकाद्यैर्महाश्रावकैः ।
श्रुत्वा हर्षभरात् सुवर्णमणिभिर्वर्द्धापिताः श्रीगुरो-
र्भूपाज्ञां निजहस्तलेखलिखितां सन्दर्शयन्त्युद्वदाः ॥१३५॥
आज्ञां भूमिपतेर्विचार्य यतिराट् शिष्यान्वितस्तत्पुरा-
द्वर्षामासचतुष्टयादनु शुभे सद्यश्चचाल क्षणे ।
रात्रौ ध्यानधरस्य तस्य सुगुरोः सुप्तस्य पेतुः पुरे
कस्मिंश्चिज्जिनशासनामरकरान्मुक्ताः शिरस्युज्ज्वलाः ॥१३६॥
ईर्याशुद्धिधरा विहारपटवः श्रीसूरयोऽभ्यागताः
दीप्रेऽहम्मदवादनामनगरे भूभूषणेऽर्हद्गृहैः ।
श्राद्धास्तत्र निवासिनो घनतरं चक्रुः प्रवेशोत्सवं
कान्तारेऽपि सतां महोत्सवभवश्चेत्तन्न किं सत्पुरे ? ॥१३७॥
खानस्तत्र च साहिबाख्यनृपतिः श्रीपातिसाऽकब्बरा–
देशस्थः स्वसभाङ्गणे गुरुवरानाकार्य चक्रेऽर्चनाम् ।
अग्रे ढौकितवांश्च रत्नकनकस्थालं विशालं न त-
न्निर्ग्रन्थावलिनायकैर्गुरुवरैः स्पृष्टं करेणाप्यहो ॥१३८॥
एते निःस्पृहपुङ्गवा यतिवराः श्रीमत्खुदारूपिणो
दृश्यन्तेऽत्र न चेदृशाः क्षितितले दृष्टा विशिष्टाः क्वचित् ।
एवं तेन तदीयमुद्गलभटैः सम्यक्स्तवं प्रापिता–
वाद्याडम्बरपूर्वकं निजगृहात् साध्वाश्रमे प्रेषिताः ॥१३९॥
तस्माच्छ्रीगुरवः पुराच्छुभदिने चेलुर्यतिभ्राजिताः
स्युर्हंसा इव साधवः स्वसमये नैव प्रमत्ता यतः ।
आयाताः क्रमतो विहारचारिणः श्रीपत्तनाख्ये पुरे

तत्रत्यैर्व्यवहारिभिर्वरमुदाऽऽस्वर्चिताः स्वर्णकैः ॥ १४० ॥
आढ्या तत्र कयाचिदत्यधिकया भावेन वित्तेन च
कर्त्तुं श्रीजिनशासनोदयमिति श्रीमद्गुरोरागमात्।
षड्लक्षै रचनां त्रिकोट्टघटनामर्हद्गृहस्यादरा-
द्बिम्बन्यासमकारयच्च विविधानेकाङ्गिबोधिप्रदम् ॥१४१॥
विजयसेनमहोदयसूरिभिर्विमलवाचकधर्मकसागरैः।
घनतरैरपरैश्च कवीश्वरैः परिवृता गुरवोऽत्र समागताः ॥१४२॥
तत्राभूद्व्यवहारिवर्गविहितस्तादृक् तदाऽप्युत्सवो
यादृग् वीरजिने समस्तगणभृत्साध्वन्वितेऽप्यागते।
देवेन्द्रैर्विहितश्चतुर्थसमये साक्षात्त्रिकोट्टाश्रये
सत्सु स्यान्न हि किं सतामनुकृतिः सर्वत्र सच्चारिषु ? ॥१४३॥
एवं सप्त दिनानि हीरविजयाचार्याः पुरेऽत्र स्थिता-
नित्यं तत्प्रतिमाप्रणामसमये तादृग्महःपूर्वकम्।
चेलुस्तत्र च धर्मसागरमहोपाध्यायमुख्यान् यतीन्
संस्थाप्याऽनुगमोद्यतान् हितकरीं दत्त्वा सुशिक्षां ततः ॥१४४॥
विजयसेनमहोदयसूरयो हठधरा निजसद्गुरुसेवने।
अनुचरा इव सद्गुरुभिः समं पुरवरे खलु सिद्धपुरे गताः ॥१४५॥
तांस्तत्रैव विशिष्टवाक्यरचनां शिक्षां स्वगच्छार्पणा-
द्दत्त्वाऽऽस्थाप्य च तेऽथ शिष्यकलिताः श्रीशान्तिचन्द्रादिकान्।
लात्वा सार्द्धमनल्पशास्त्रनिपुणांश्चेलुस्ततः पण्डितान्
विज्ञा एव हि राजसंसदि सदा स्युर्भूषणं नापरे ॥ १४६ ॥
ते श्रीसूरिवराः सुहीरविजयाचार्या विहारक्रमाद्
ग्रामे कौलिकराजके सुरतरौ प्राप्ताः सुशिष्यान्विताः।
तत्राऽनेकमहोत्सवं धनिजनैः सार्द्धं स राजा व्यधा-
च्छ्रीगुर्वागममोदतो गुरुगुणश्रुत्यैव सावर्जनः ॥१४७॥
राजा तत्र निजे गृहे निजवशावन्दापनार्थं गुरू-
नाकार्य स्वगृहाङ्गणे धृतपदान्मुक्ताफलैर्देववत्।
वर्द्धाप्योत्तमवस्त्रचक्रममुचत्तेषां पुरो भावतः

संगृह्णन्ति न तस्य खण्डमपि ते स्म त्यक्तलोभास्तदा ॥१४८॥
तेषां निःस्पृहचेतसां नरवरः शुद्धोपदेशं तदा
श्रुत्वा कौलिकनायकः पशुवधस्तैन्यादिदुष्कर्मणाम् ।
प्रत्याख्यानमनन्तसौख्यकरणं चक्रे स्वभृत्यैः समं
सन्तो दुष्कृतवर्जका निजगिरा स्युर्दुष्कृतध्यायिनाम् ॥१४९॥
भूपं कौलिकचक्रमादृतमहाधर्मं विधायोद्यता-
श्चेलुस्तन्नगरात् सुहीरविजयाचार्या विहारक्रमात् ।
सीरोह्यां जिनचैत्यसन्ततिजितस्वर्नाथपुर्यां गताः
पुर्यां भावुकलोकनेत्रयुगलानन्दप्रदास्याम्बुजाः ॥१५०॥
तत्र श्रीसुलताननामनृपतिः श्रुत्वा तदीयागमं
पुर्यां घोषणमित्यकारयदहो हट्टे गृहे मण्डनम् ।
स्वे स्वे यो न करिष्यति प्रणयतः श्रीमद्गुरोरागमे
दण्ड्यो मे भविता स सर्वविभवध्वंसस्तु तस्यागतः ॥१५१॥
श्रुत्वैवं सुगुरुप्रवेशमहसे चक्रुर्जना मण्डनं
धाम्नां हट्टततेरिवात्ममनसां द्रव्यव्ययाद्वर्णकैः ।
मातङ्गांश्च हयान् विशिष्टरचनान् कृत्वा नृपोऽभ्यागतः
पौरैर्निर्मलभूषणैः सममसौ तेषां पपात क्रमे ॥ १५२ ॥
पादाभ्यां नृपतिर्गुरोः पुर इव प्रेष्यश्चलन् भक्तितः
पुर्यां कारयति स्म दत्तविभवोऽर्थिभ्यः प्रवेशं तदा ।
श्राद्धानां हृदयेऽभवद्धरिकृतश्रीनेमिनाथागम-
प्रोद्दामोत्सवराजिराजिततरश्रीद्वारिकापूःस्मृतिः ॥ १५३ ॥
तत्रार्हत्सदनेषु बिम्बनिवहं रूप्याश्मचामीकरा-
रब्धं सूरिवराः प्रणेमुरनिशं राजेभ्यवर्गान्विताः ।
व्याख्यान्ति स्म च जैनवाङ्मयरसं राजादिसभ्याग्रतो
राजस्त्रीभिरनेकयुक्तिरचनोद्यन्मौक्तिकस्वस्तिकाः ॥ १५४ ॥
स्थित्वा तत्र कियद्दिनानि सुकृतप्राग्भारसंवर्द्धनं
कुर्वन्तः पुरतस्ततोऽथ चलिताः सूरीश्वराश्चर्यया ।
ग्रामाऽनेकपुराणि पावितमहीपीठानि नित्याक्रमा-

दुर्लङ्घ्याशु गताः सुसाधुकलिताः श्रीमेडताख्ये पुरे ॥१५५॥

श्रुत्वा तत्र भटालिसेवितपदः श्रीसादिमो मुद्गल-
श्चक्रे सङ्घपुरस्कृतो हयगजैर्वीरैः सहाभ्यागतः ।
सूरीणां नगरप्रवेशमहसे सर्वार्थिसाल्लक्षशो-
वित्तानि स्वभुजार्जितानि रचयन् श्रीजैनमार्गोदयम् ॥१५६॥

तेनेत्थं विविधोत्सवेन गुरवस्तत्र प्रवेश्यार्चिता-
स्तेषां शासनमात्ममूर्द्धनि धृतं जीवाऽवनाद्यं निजे ।
तत्र श्रीगुरुजातमत्सरभराः केचित् पुनर्लिङ्गिन-
स्तद्योग्योत्कटशिक्षया निजधिया कामं निषिद्धास्तदा ॥१५७॥

तत्रार्हत्प्रतिमाप्रणामविधये श्रीसूरयः सोद्यमाः
सप्तक्षेत्रधनव्ययोत्थितफलं व्याख्यानयन्तोऽङ्गिनाम् ।
सम्यक्त्वं व्रतधारितां यतिपथं वा भद्रकान्तस्थितिम्
केषाञ्चित् स्म ददत्यनन्तगुणिनः स्युर्यत्परार्थाग्रहाः ॥१५८॥

स्थित्वा तत्र दिनद्वयं गुरुवराः शीघ्रं ततश्चारिणो
मार्गाऽतिक्रमणेन संयमियुताः सन्मार्गनिर्वाहकाः ।
साङ्गानेरपुरं गता घनजनानन्दप्रदा दुर्मति-
च्छेदैर्विश्रुतनामधेयमहिमव्याप्तान्तरिक्षोदराः ॥१५९॥

साङ्गानेरपुरागमं यतिपतेः शुश्राव दिल्लीपतिः
श्रीफत्तेपुरसर्ववर्णनिकरं चाभ्यागमे प्राहिणोत् ।
श्राद्धास्तत्र सुखासनोत्तमगजाध्यारूढपुत्राङ्गना-
युक्तास्तच्चरणारविन्दनतये तावत्ततोऽभ्यागताः ॥१६०॥

श्राद्धास्तत्र नवाङ्गपूजनामिमे चक्रुः सुवर्णैस्तथा
सूरीशस्य यथा च तैः समुदितैः कोशो भवेद्भूपतेः ।
एकस्तीर्थकरोपमः कलियुगे संसारदुःखार्त्तिहृ-
च्चेन्नायं किल पूज्यते तदिह कः स्यात्पूजनार्हः परः ॥१६१॥

श्राद्धैर्लक्षमितैर्द्विलक्षगणितैश्चान्यैर्नरैर्दिल्लिराट्-
शिक्षातोऽत्र समागतैः परिवृताश्चेलुस्ततः सूरयः ।
श्रीमद्वीरजिनेन्द्रमन्त्रजपकास्तच्छासनोद्दीप्तये

भूपाकब्बरसंगमाय विहितोत्साहाः पवित्राशयाः ॥१६२॥
आयाता इह नाथहीरविजयाचार्याः सुशिष्यान्विता-
इत्थं स्थानकसिंहवाचिकमसौ श्रुत्वा नृपोऽकब्बरः ।
स्वं सैन्यं सकलं फतेपुरपुराद्गव्यूतषट्कान्तरा-
यातानामभिसम्मुखं यतिपतीनां प्राहिणोत् स्फीतियुक् ॥१६३॥
पुत्रैरेव निजैस्त्रिभिः परिवृतस्तस्थौ नृपः पर्षदि
म्लेच्छाः काफर एष जात इति मा कुर्वन्तु हृत्खेदिताम् ।
ध्यात्वैवेति न राज्यसंभवमदाद्यत्ताद्दशानां तथा
सर्वेषामनुवर्त्तनं न च मदः स्वप्नेऽपि संपत्तिजः ॥१६४॥
तत्सैन्यैर्हयहस्तिवीरपदिकैरावेष्टिताः सर्वतः
श्रीसूरिप्रवरास्तदीयवदनाम्भोजेक्षणप्रार्थिभिः ।
ब्रह्माण्डोदरपूरकारवभरेषूद्दामवाद्येष्विभ-
स्कन्धारूढसहस्रसंख्यमनुजाध्यास्फालितेषूच्चकैः ॥१६५॥
श्राद्धीभिश्च पदे पदे निजकरप्रोच्छालितेषूल्लसन्-
मुक्ताराशिषु सर्वलोकवनितावर्गेण संनिर्मिते ।
रूप्यैर्न्युञ्छनके विशिष्टवनिताक्लृप्तेषु गीतेष्विह
प्राप्ताः श्रीमदकब्बरौकसि तदा फत्तेपुरान्तःस्थिते ॥१६६॥
॥ युग्मम् ॥
स्वौकोद्वारि समागतान् यतिपतीन् दृष्ट्वा नृपोऽकब्बरः
पुत्रैः स्वैः सममेव संभ्रमवशादुत्थाय सिंहासनात् ।
अभ्यागत्य ननाम तेन विधिना येनैष विज्ञैस्तदा
श्राद्धः प्राचि भवे बभूव मनसीत्याशङ्कितं तार्किकैः ॥१६७॥
चङ्गाहोगुरुजीतिवाक्यचतुरो हस्ते निजे तत्करम्
कृत्वा सूरिवरान्निनाय सदनान्तर्वस्त्ररुद्धाङ्गणे ।
तावच्छ्रीगुरवस्तु पादकमलं नारोपयन्तस्तदा
वस्त्राणामुपरीति भूमिपतिना पृष्टाः किमेतद् गुरो ! ॥१६८॥
आहुः सूरिवरा नरेन्द्र ! वसनाधःकीटिकाद्यङ्गिनां
पीडा मत्क्रमजास्तु मेति हृदये धीः स्याद्यतेर्यत्नतः ।

नैतस्योपरि मुच्यते न मयका स्वं पादपद्मं जिनैः
सर्वत्रापि यतेर्विशेषयतना प्रोक्ता स्वकीयागमे ॥१६९॥

सूरीणामितिवाक्यसंश्रवणतः श्रीपातिसाऽकब्बर-
स्तद्वस्त्रे स्वकरेण दूरविहितेऽधःकीटिकानिर्गमम् ।
दृष्ट्वा प्राप चमत्कृतिं गुरुगिरिप्रत्यक्षसंवादतः
सर्वज्ञागम एव शुद्ध इति चार्हच्छासनस्थां पुनः ॥१७०॥

शुद्धायां भुवि सञ्चरन्नथ नृपः सञ्चारयंस्तान् गुरून्
स्वस्वर्णासनसान्निधिं सुवचनैर्नीत्वाऽवदन्नीतिमान् ।
अत्रैवोपदिशन्तु धार्मिकशिरश्चूडामणिस्वक्रम-
स्पर्शात्पावितमध्यमेतदपि च स्याद्वालवन्मे गुरो ! ॥१७१॥

आहुः श्रीगुरवः सुवर्णरजतस्पर्शो न कल्प्यः सदा
भिक्षूणामिति भूपते ! ननु मया तन्नोपवेश्यं त्विह ।
इत्युक्त्वा नृपतेरवग्रहमहीदेशे पवित्रे स्थिता–
भास्वत्पण्डितशान्तिचन्द्रगणिराड्धन्यादिशिष्यान्विताः॥१७२॥

तेषां भूमिपतिः पुरः स्थित इति स्पष्टं जगौ शुद्धधी-
र्द्धर्मं मुक्तिकरं वदन्तु मम भोः ! निर्दम्भवाक्यैर्मुदा ।
यादृग् वाङ्मयसन्ततौ त्रिजगतीनाथेन सन्दर्शितो-
यादृक् संप्रति साधुभिश्च गृहिभिर्जैनैरनुष्ठीयते ॥१७३॥

इत्युक्ते क्षितिपेन भिक्षुपतयः प्राहुर्जिनोक्तागम-
श्लोकोच्चारपुरस्सरं विशदया वाचा सुधासारया ।
धर्मं साधुगृहस्थयोग्यमसमैः सत्त्वाधिकैः पालितं
पाल्यं साम्प्रतबिन्दुमात्रमपि तं सिद्धिप्रदं शुद्धितः ॥१७४॥

तद्धर्मश्रवणादनन्तरमसौ चक्रे परीक्षां नृपः
सूरीणां पुरतः सुवर्णनिभृतं स्थालत्रयं मुक्तवान् ।
द्रव्याऽमूल्यकवस्त्रराशिममुचद् गृह्णन्तु यच्छन्तु वा-
ऽन्येभ्यश्चेत्यवदद्विनीतवचनः श्रीपातिसाऽकब्बरः ॥१७५॥

प्राहुः सूरिवरास्तपोधनततेः कल्प्यं न चामीकरं
द्रव्यं चान्यदपीह मोहजननात् संसारसंवर्द्धकम् ।

वस्त्रं चैतदपीशापिण्डकतया मूल्याऽतिरेकादपि
ग्राह्यं नैव परप्रदानविषयोऽन्यार्थस्य नो सङ्गताः ॥१७६॥

इत्थं सूरिवरान् परीक्ष्य विविधोपायैर्महीनायक-
स्तद्युक्तिक्षमतां परीक्षितुमथ स्वैस्तार्किकैः पण्डितैः ।
सार्द्धं शास्त्रविचारसत्यसमयज्ञानाय सोऽवादय-
द्दक्षः शक्तियुतो दृढं हि कुरुते कार्यं जनश्लाघितम् ॥१७७॥

तत्रैकेन समस्तभूपविबुधोत्तंसेन सूरीश्वराः
सार्द्धं जल्पमनल्पकल्परचितं कुर्वन्त्यनिन्द्यं स्म ते ।
भास्वत्पण्डितशान्तिचन्द्रगणयस्त्वन्यैः समग्रैः समं
दत्ताज्ञा गुरुभिर्नृपेण च समं शिष्या विनीता यतः ॥१७८॥

ते सर्वे विबुधास्तदीयवचनैर्न्यायोपपन्नैश्चम-
त्कारं प्राप्तहृदो वदन्ति नृपतेः स्मेत्यग्रतस्तात्त्विकाः ।
नास्माभिर्नरनाथ ! सुश्रुतवरा एतादृशाः पण्डिता-
युक्तिक्षोदसहार्यमार्गरचनावक्तृत्वयुक्पालनाः ॥१७९॥

इत्थं तैर्विहितस्तवं निजधियाऽऽचारं च तेषां नृपः
श्रुत्वा वीक्ष्य परीक्षणक्षममसौ निर्दूषणं रञ्जितः ।
सूरीणामिदमाह योजितकरद्वन्द्वः पतन्मस्तको-
भूपाः स्युर्ननु भृत्यकर्मनिपुणा यान्निःस्पृहाणां पुरः ॥१८०॥

तुष्टोऽहं भवतां विचारचतुराचारं पुनस्तार्किक-
श्रेणिश्लाघ्यविचक्षणत्वमसमं दृष्ट्वा गुणावर्जितः ।
भो श्रीसूरिवराः ! तदिष्टमनघं मत्तो ध्रुवं मार्गय-
न्तूक्तं यद्भवदागमे नृपहरिश्रीचक्रिभिः साधितम् ॥१८१॥

इत्युक्ते क्षितिपेन हीरविजयाचार्या जगुर्भो नृप !
त्वत्पार्श्वेऽत्र यमर्थिभिर्गतभयैरस्माभिरभ्यर्थ्यते ।
गुप्तिक्षिप्तसमस्तबन्दिजनतामोक्षः पुनर्डाबरे
नो मत्स्यादिवधो न चागलितवाग्राह्यस्तटाकोत्तमे ॥१८२॥

प्राप्ते पर्युषणाख्यपर्वणि तथाऽमारिप्रघोषो दिनान्
यावत् सूर्यमितांस्त्वदीयसकले देशे त्वयाब्दं प्रति ।

कार्येश्चेति मदीप्सितं त्रयमिदं राज्याङ्कमुद्राङ्कितं
कामं दत्तवता न किं नरपते ! दत्तं त्वया सांप्रतम् ? ॥१८३॥

इत्युक्ते यतिपुङ्गवैर्नरपतिस्तान् बन्दिलोकान् घनान्
गुप्त्यन्तश्चिरसञ्चितान् कृतमहामन्तून् मुमोच स्वयम् ।
यातस्तान्निजपादनत्यनुरतान् श्रीमद्गुरूणां क्रम-
द्वन्द्वे पातयति स्म चाशिषदिमान् श्रीहीरनामाक्षरान् ॥१८४॥

मत्स्याद्याङ्गिगणावधं गलितवाग्रोहं समुद्दिश्य स
श्रीमड्डाबरनामकोम्रसरसि श्रीपातिसाऽकब्बरः ।
भृत्यैरुत्पटहं पुरेऽखिलजनज्ञानाय चाऽवादय-
त्तत्रैतद्विधिलोपकग्रहकृते छन्नं चरानादिशत् ॥१८५॥

प्रत्यब्दं नृपतिः समागतमहापर्वण्यमारिक्रमः
कार्यो मद्विषयेष्विति स्वलिखितं दत्ते स्म सङ्घाय सः ।
यावद्द्वादशवासरानथ महापर्वागमे तादृशं
तत्सर्वत्र तदर्थमेति सचरं तत्साधकं वर्त्तते ॥१८६॥

एवं श्रीगुरुमार्गितं नरपतिर्वस्तुत्रयं दत्तवान्
सन्तः प्रार्थितदायका इति वचस्तेनैव सत्यं कृतम् ।
धन्यास्ते गुरवो यदीयवचनं भूमौ मनाग्नापत-
द्धन्योऽसावपि यत्पुरो गुरुवरा जातास्तदभ्यर्थकाः ॥१८७॥

श्राद्धोपाश्रयभूमिपावनकृते तेनैव भूस्वामिना
दत्ताज्ञा अथ सूरिहीरविजया राजाङ्गणादुत्थिताः ।
तन्नुन्नैः कविराजतार्किकगणैर्वीरैरमात्यैः पुर-
श्रेष्ठैश्चानुगतास्तदीयसदनद्वाराद्बहिर्निर्गताः ॥१८८॥

तावत्पादचरोऽनुगः क्षितिपतिः पादौ प्रणम्य स्थितः
स्वौकोद्वारि समस्तसैनिकजनांस्तेषामनुप्राहिणोत् ।
वाद्यानीभशिरःस्थयोग्यपुरुषाध्यास्फालितान्युच्चकैः
सूरीणां पुरतश्चकार च रथाश्वेभादिकां स्वश्रियम् ॥१८९॥

एवं भूपतिकारितेन महता ह्याडम्बरेणाथ ते
सूरीशा नगरे चतुष्पथपथान्तःसञ्चरन्तस्तदा ।

शङ्कां तीर्थकरागमस्य हृदये केषां न चक्रुस्तथा
प्रेम्णे तीर्थकरा इवाधिकधियां चासन् गुणैर्निर्मलैः ॥१९०॥
श्राद्धास्तत्र पदे पदेऽथ मुमुचुर्वस्त्राणि सौवर्णिकान्
सूरीणां जगृहुश्च याचकजनास्तेषां गुणाभाषिणः ।
श्राद्धीभिर्वरमौक्तिकैर्मणिगणैर्वर्द्धापनार्थं तदा
नुन्नैः पाणियुगेन वारिनिधिवत्तद्भूतलं व्यानशे ॥१९१॥
आयाता अथ सूरयो यतियुता योग्ये पवित्राश्रये
श्लोकं धार्मिकमेकमाप्तवचनं व्याख्यान्ति ते स्माऽनघम् ।
ब्रह्माऽयं किमिहागतः शुचितरं धर्मं पुरस्ताच्चतु–
र्वर्णानामुपदेष्टुमेवमखिलाश्चक्रुर्द्विजाः शङ्कितम् ॥१९२॥
तत्र स्वस्तिकलक्ष्मक्षतगणाकीर्णं धनिस्त्रीकृता–
नेकन्युञ्छनवित्तकोटिरभवच्छ्रीस्थानसिंहादिकैः ।
इभ्यै रूप्यसुवर्णनव्यवसनत्यागेन कोटिव्यया–
द्देश्यो मार्गणसञ्चयः परमहीजातोऽपि सन्तोषितः ॥१९३॥
कश्चिद्भट्टकविः कवित्वमतुलं नव्यं विधायोच्चकैः
सूरीणां पुरतोऽवदच्च भवतां स्तोत्रेण लक्षं धनम् ।
लप्स्ये मत्तमतङ्गजं यदि भवद्भक्तैकसभ्येभ्यत–
स्तर्हि श्रीगुरुनायकान् क्षितितले श्रीधर्मराजान् ब्रुवे ॥१९४॥
श्रुत्वा तद्वचनं गुरून्नतिकृते श्राद्धः सदारङ्गकः
सान्वर्थो गजराजयुक्तमखिलं तस्मै धनं दत्तवान् ।
एवं श्रीगुरुराजहीरविजयाचार्यस्तवाधायिनः
के के तत्र महार्थपात्रमभवन्नो मार्गणाः पण्डिताः ॥१९५॥
तस्मिन् वर्षचतुष्टयं नरवरस्यासन्नदेशे स्थिताः
सूरीशा नृपपुङ्गवेन विविधोपायज्ञविज्ञैर्निजैः ।
रात्रावह्नि परीक्षिताः स्वयमपि च्छन्नं कृतश्रावका–
नेकास्तिक्यसुलक्षणेन विशदप्रज्ञेन शुद्ध्यर्थिना ॥१९६॥
शुद्धाः सर्वपरीक्षणैर्गुरुवरा ज्ञात्वेति पृथ्वीपतिः
सभ्यानां पुरतः स्वपर्षदि गुणांस्तेषां स्वधीशोधितान् ।

उक्त्वा सर्वयतीशहीरविजयाख्यानामदाद् भक्तितः
स्वैर्वाक्यैर्बिरुदं जगद्गुरुरिति स्पष्टं महःपूर्वकम् ॥१९७॥
सूरीणां करतोऽथ शान्तिविबुधस्यादापयत्तार्किक-
श्रेष्ठत्वादिगुणैश्चमत्कृतमनाः श्रीवाचकाग्र्यं पदम् ।
सद्यः स्थानकसिंहमुख्यसकलश्राद्धास्तदात्युत्सवं
चक्रुः श्रीमति वित्तकोटिकलिताः फत्तेपुरे सर्वतः ॥१९८॥
अन्येद्युर्नरनाथहस्तलिखितं लात्वा त्रिलोकीगुरोः
शिष्याः श्रीगुरुमान्यधन्यविजयास्तद्भृत्यसंसेविताः ।
सूरत्यादिषु मुद्गलाश्रितजिनौकःसाधुसद्मव्रजं
तन्मुक्तं जिनबिम्बसाधुकलितं श्राद्धैस्तदाऽकारयन् ॥१९९॥
एवं श्रीगुरुहीरहीरविजयाचार्यान्नृपाऽकब्बरे-
णात्यन्तं रचितस्तुतीन् कृतमहापूजान् पुनः सत्कृतान् ।
आयातानथ गौर्जरे क्षितितले श्रुत्वा पुरान्मङ्गलात्
स्तौतीत्थं शिशुपद्मसागरकविः प्रेम्णा विवेकान्वितः ॥२००॥
नत्वा सत्त्वनिधत्ततत्त्वचरितं श्रीपार्श्वनाथं जिनं
स्तौमि श्रीनिधिमूर्त्तिहीरविजयं भट्टारकाग्रेसरम् ।
यस्य स्तोत्रधनुष्यसंख्यविदुषामासेदुषां शेमुषी-
बाणाली गुणसंस्थिताऽपि भुवने व्याप्ता न कैः श्लाघ्यते ॥२०१॥
श्लाघा ते मुनिराज ! कस्य वदने जिह्वेव नो विद्यते
विद्या साऽपि न काऽस्ति देव ! तव या जिह्वान्तमासेदुषी ।
सन्ति त्वय्यनघाः पवित्रितदिशः सम्यग्गुणाश्चापरे
मत्वेतीव समस्तगच्छजनता त्वां स्वामिनं मन्यते ॥२०२॥
सोमत्वं तव निष्कलङ्कमतुलं नित्यप्रसारैः करै-
र्मन्ये व्योम्नि समेत्य शीतकिरणो जात्यार्थिवद्याचते ।
आदित्यस्तु तव प्रतापमचलं विश्वत्रयव्यापिनं
तेन त्वत्पुरतो न कः क्षितितले सञ्जायते याचकः ॥२०३॥
सूर्याचन्द्रमसौ गुणान्तममलं ते वीक्षितुं नायक !
स्रष्ट्रा व्योमतलाध्वशीघ्रतरगौ दूताविव प्रेषितौ ।

अप्राप्येव तदन्तमम्बुधितले खिन्नोऽविशङ्कानुमान्
 श्यामास्यः पुनरागतः शशधरो रात्रौ कलङ्कच्छलात् ॥२०४॥
स्रष्टाऽथ स्वयमेव निर्मितगतिर्व्योम्नीव ताराच्छलात्
 स्वामिंस्त्वद्गुणसंग्रहं निशि करोत्याक्षेपवान् सर्वदा ।
तद्यत्नाय दिवा तु निश्चलमतिर्भूत्वेव तिग्मच्छवि-
 स्तिष्ठत्येष यतः सतां मतिरियं सद्वस्तुनः पालने ॥ २०५ ॥
मूर्त्तिस्ते जिनमूर्त्तिवत्कलियुगे दुष्कल्मषध्वंसिनी
 शान्तैः कान्तमनोभिरीहितहितैश्चित्ते निजे न्यस्यते ।
दुष्टैः कैश्चिदुपेक्ष्यतेऽथ तव न द्वेषो न चोल्लासिता
 शीतांशोरमृते दुरम्बुनि समः किं नो भवेत्सङ्क्रमः? ॥२०६॥
देव ! त्वद्गुणसन्ततिर्गुणिजनैर्न्यस्ता निजे मानसे
 चित्रावल्लिरिव प्रवृद्धिजनिकाऽभूत्तद्गुणानां जने ।
दोषाक्तैरथ दूरिताऽद्भुतमिदं तद्दोषसंवर्द्धिनी
 यद्वा नाऽद्भुतमेतदुग्रमनसामुग्रा प्रवृत्तिर्भवेत् ॥२०७॥
श्रीवीरस्य शिवङ्गतस्य विरहे दुःखार्दितप्राणिनां
 दुःखध्वंसकृते कलाविव विधिस्तत्तुल्यहीरं व्यधात् ।
तस्येवास्य भवेद्यदीयहृदयेऽभेदप्रतीतिः परा
 श्रेयःश्रीः करपङ्कजे स्थितवती कुर्याच्च तं तन्निभम् ॥२०८॥
स्वस्त्यऽर्काय तमोभिदे भगवते लोकप्रकाशात्मने
 विश्वायाघनदानतो ह्यवसरे वृत्तिं परां तन्वते ।
जाड्यच्छेदपराय दूरगजनोत्तापाय शस्तोदये
 भूदेवैर्विहितार्चनाय भवते भूयात् स्फुरद्रोचिषे ॥ २०९ ॥
लोकोन्मार्गनिदर्शनोद्भवमिव स्वागः स्मरन् लौकिकः
 शम्भुस्त्वय्युदिते श्रुते मुनिपते ! नश्यन् सुनीत्यद्भुते ।
भारं मूर्द्ध्नि विमृश्य शीतकिरणं यं पुष्करे मुक्तवान्
 सोऽयं प्रभ्रमतीव सार्थपतिना मुक्तो गलिर्गौः पथे ॥ २१० ॥
कुर्वाणस्तव दर्शनं नयनयोर्लोकोऽनिमेषोऽभवत्
 त्वद्भाषाश्रवणाद्विवेकविकलोऽप्यासीद्विवेकान्वितः ।

त्वत्पादाब्जनमस्कृतेर्मुनिपते ! निःस्वोऽपि सस्वोऽभव-
न्माहात्म्यं ननु कस्य मानसमिदं नो रञ्जयत्यद्भुतम् ॥२११॥

व्याप्तस्य प्रकटं त्रिलोकमपि ते स्वामिन् ! प्रतापोज्ज्वल-
द्वह्नेर्व्योम्नि गतेषु तारकमिषात्तारं स्फुलिङ्गेष्वहो ।
मन्ये दाहभयेन रात्रिसमये नोदेति भासांपति-
र्वीरोऽप्युत्कटशक्तिमत्यपबलोऽद्दश्यो भवेदागते ॥ २१२ ॥

मत्वैकं सुभटं त्रिलोकविकटं श्रीनन्दनं भस्मसा-
च्चक्रे ते मुनिराट् ! प्रतापहुतभुग् दुःसाध्यतेजा असौ ।
तस्मादप्यधिकस्य नेत्रकपटाद्भालं स्वयं भिन्नवान्
गौरीशस्य ततस्त्रिलोचनतयेवाख्याऽभवद्भूतले ॥२१३॥

ये श्रीवीरजिनेन्द्रशासनमिदं विस्तारयन्तः क्षिता-
वंभोदा इव दुग्धसिन्धुसलिलं प्राप्तास्ततोऽप्युन्नतिम् ।
केषां नो रुचये भवन्ति गुरुताश्रद्धानपूतात्मनां
कामं काङ्क्षितदर्शना घनजनैर्जाग्रत्प्रभावाः कलौ ॥२१४॥

यान्नूनं प्रणमन्ति मानवगणाः सम्यग्गुरुत्वाशया-
निर्णीयाऽपरगच्छनायकगणे सम्यग्गुरुत्वक्षयम् ।
प्रत्यूषे शशलाञ्छनादिनिकरे दृष्ट्वा प्रकाशक्षयं
मार्त्तण्डं किमु नार्चयन्ति दिवसाधीशत्वसम्भावनात् ॥२१५॥

यैश्चक्रे कृतिनां मतिः शुभतरा श्रद्धानपूतात्मनां
श्रीमद्वीरजिनेन्द्रशासनतरोर्भास्वत्फलास्वादने ।
उच्छेद्यापरतीर्थमोहमदनद्रून्मादनिष्णाततां
यद्वैद्यान्निपुणान्न कः प्रकुरुते पथ्यादनं शुद्धधीः ॥ २१६ ॥

येभ्योऽयं गुणिपूरितस्तपगणः प्राप्नोत्युदग्रं यश-
स्तेजोजात्यमणेर्यतोऽधिकतरं हारोऽपि मुक्तान्वितः ।
येभ्यश्चेह परत्र मङ्गलधिया के के नमस्यन्ति न
प्राप्तं केन यतोऽमृतं क्षितितले नास्वाद्यते धीमता ॥२१७॥

येभ्यो नश्यति शासनं हरिहरब्रह्मादिदेवोदितं
ध्वान्तं तिग्मकरादिवाधिकतमं रात्रिप्रभावोदितम् ।

येभ्यश्चापि चकास्ति शासनमिदं स्याद्वादवादाङ्कितं
व्योमेवोष्णकरान् मनुष्यनिकरावस्थानमूर्द्धस्थितम् ॥२१८॥
येषां प्राप्य पवित्रदक्षिणकरस्पर्शं निजे मस्तके
जायन्तेऽतिनिकृष्टवृत्तय इमेऽप्युत्कृष्टशिष्टश्रियः ।
स्वर्णत्वं किमु नाश्रयन्ति भुवने लोहानि योगीशितु-
र्लब्ध्वा शुद्धरसान्वयं यत इह स्याद्रङ्गितासङ्गतः ॥२१९॥
संक्रान्ता बत येषु निर्मलगुणाः ख्यातिं लभन्तेतरां
शीतांशोरिव चन्द्रकान्तिमणिषु ज्योत्स्नाः सुधासङ्गतिम् ।
येषु स्वामिषु सत्सु भारतमिदं विभ्राजते सर्वतः
श्रीसीमन्धरतीर्थनेतरि यथा क्षेत्रं विदेहाऽभिधम् ॥ २२० ॥
तेषां सद्वचनानि शुद्धरचनान्याकर्ण्य विद्वज्जना-
जानन्तीति कलावपीह भरते किं तीर्थनाथागमः ? ।
किंवा गच्छभृदागमः परकृते क्षेत्राद्विदेहाभिधात्
स्वर्गाद्वा धिषणागमः किमथवा शुक्रागमो भूतलात् ॥२२१॥
स्वामिंस्त्वच्चरणे पतन्ति विमलात्मानो जनाः केवलं
ये ते स्युर्भुवि भूरिमूर्द्धमणयश्चित्रं समानोदयाः ।
श्रुत्वा ख्यातिमिमां तवेश ! विशदां भाग्याधिलब्धर्द्धयः
के के न भ्रमरीभवन्ति चरणाम्भोजे सदास्वादिनि ॥२२२॥
नाथ ! त्वद्वदनोपमानमनघं दत्तं कवीशैः शशी
आसाद्येव हरस्य मूर्द्ध्नि वसतिं लेभे कलाभ्युन्नतः ।
त्वद्वाणीसमतामवाप्य वसुधा मन्येऽभवन्नाकिनां
भोग्या योग्यतया हि वस्तुनि न कः स्यादुद्यतः शुद्धधीः ॥२२३॥
दृष्टं त्वद्वदनं गणेश ! गुणिनां दोषापहं सर्वदा
चान्द्रं मण्डलमन्यथेति विबुधैः किं गीयते तत्समम् ? ।
एषा मे वचनीयता क्षितितले माभूदितीवैणभृ-
च्छम्भोर्मूर्द्ध्नि तपस्तनोत्यतनुकं गङ्गातटे निर्मले ॥२२४॥
पीत्वा त्वद्वचनं मनुष्यनिकरः सुस्थः समाध्युद्भवा-
द्देवानां निकरस्तु तत्समसुधां तृप्तस्तथा चाभवत् ।

त्वं त्वेवं भुवनोपकारकरणेनैवाऽसि तृप्तः सदा
त्वामेवं विबुधाः स्तुवन्ति गुणिषु प्राप्तैकरेखं समम् ॥२२५॥

त्वत्कण्ठोपमितिं मुनीश्वर ! समासाद्येव कम्बुर्वरः
कृष्णस्याऽपि जयप्रदाननिपुणः संजायते मङ्गलम् ।
तत्रत्यां स्वरसारतां बुधजनाः पीत्वेव तृप्ता इदं
भाषन्तेऽमृतपूर्णपूर्णकलशः किं वेधसाऽयं कृतः ? ॥२२६॥

विद्याभिस्तव गच्छनाथ ! हृदयं सर्वाभिरप्याश्रितं
क्षीराम्भोधिरिवाऽमलाभिरमलं स्रोतस्विनीभिः श्रिये ।
तज्ज्ञानेऽजनि सर्वतः पृथुतरं तद्वासदानाय यत्
सन्तः स्युर्वसतिप्रदानमतयः स्वैकाश्रयप्राणिनाम् ॥२२७॥

देव ! त्वद्भुजयामलं मतिमतां दृग्मार्गमभ्यागतं
हृद्येवं विदधाति तर्कमिह किं धात्रा समर्थाविमौ ? ।
सृष्टौ मूर्द्धनि दुष्प्रहारविधये दण्डौ त्रिलोकोद्भव-
स्यानङ्गस्य महाभटस्य परमस्थाम्नाऽधिकत्वस्पृशा ॥२२८॥

त्वत्कोष्ठे जलधाविवाऽतिगहने सिद्धान्तरत्नान्यहो !
तिष्ठन्ति प्रकटानि नायक ! तथा तस्थुर्यथा निर्मले ।
श्रीसौधर्मगणेशमुख्यसकलाचार्योदरे तद्बुधा-
मत्वेतीव वदन्ति तत्तदनुगं त्वां ख्यातविद्यागुणम् ॥२२९॥

उत्सङ्गस्तव देव ! देववनितातुल्याङ्गनालिङ्गन-
त्यागी शैशवजातितोऽपि विबुधाधीशोऽस्ति मन्ये ततः ।
साधुत्वे सदृशेऽपि देववनितोत्सङ्गा वशिष्ठादिका-
लज्जातो मुनयो गताः क्वचिदहो ! निर्मानुषे कानने ॥२३०॥

देवोरुद्वयमद्भुतं तव सदारम्भाफलाभ्यन्तर-
स्पर्शं नैव कदाचिदद्भुततरं पस्पर्श नारीतलम् ।
मत्वेतीव सुवृत्तजानुमिषतः सद्वृत्तकोशं न्यधा-
द्धाता तत्र ततस्तपोगणपते ! सद्वृत्तता ते मता ॥२३१॥

देव ! त्वच्चरणौ सुरासुरनराधीशप्रणामोचितौ
मत्वेतीव विधिश्चकार विशदच्छत्रादिचिह्नाङ्कितौ ।

सर्वोर्द्ध्वार्थविशेषसंगमवशात्तन्त्रोर्द्ध्वरेखां व्यधा-
देवं त्वां स्तवनं नयन्ति विबुधाः श्रीहीरभट्टारक ! ॥२३२॥

मङ्गलाख्ये पुरे मोदादेवं काव्यं जगद्गुरोः ।
चकार सर्वसिद्ध्यर्थं पण्डितः पद्मसागरः ॥ २३३ ॥

इति महोपाध्यायश्रीधर्मसागरगणिपण्डितोत्तंसपं-श्रीविमलसागर-गणिशिष्यपं-पद्मसागरगणीविराचितं जगद्गुरुकाव्यं संपूर्णम् ।

लिखितं मङ्गलपुरे संवत् १६४६ वर्षे द्वितीयभाद्रपदसित ११ दिने ॥

॥ शोधनपत्रम् ॥

पृष्ठम्	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्
१	२४	नोंचेदे-	नों चेदे-
५	७	षण्मासी तपसा	षण्मासीतपसा
,,	१६	-गुरु-	-गुरो-
१३	२७	वचः स्थितिं	वचःस्थितिं
१४	५	-सुतेऽ-	-सुते-
,,	२६	-श्चित्ते	-श्चित्तेऽ-
१९	२०	तृणोघै	तृणौघे
२४	२	नाथ-	नाथ !
२५	५	-गिरिप्र-	-गिरि प्र-
,,	६	-च्छासनस्थां	-च्छासनास्थां
२६	२१	भो	भोः !

यशोविजयजैनग्रन्थमालायामधा

1. प्रमाणनयतत्त्वालोकालङ्कारः-जैनन्यायदर्शनस्यापूर्वोऽयं प्रवेशग्रन्थः, कर्ता चास्य श्रीवादिदेवसूरिः । मूल्यम् ०-८-०
2. हैमलिङ्गानुशासनम्-अवचूरिसहितम् । लिङ्गबोधकोऽयं मनोहरो ग्रन्थः । कर्ताऽस्य श्रीहेमचन्द्राचार्यः । ०-५-०
3. सिद्धहेमशब्दानुशासनम्-लघुवृत्तिधातुपाठादिसहितम्—व्याकरणे व्युत्पित्सूनां सरलोऽयं ग्रन्थः-कर्ता ऽस्य श्रीहेमचन्द्राचार्यः, २-८-०
4. गुर्वावलिः-श्रीमुनिसुन्दरसूरिरचिता-अस्यां श्रीमहावीरमारभ्य मुनिसुन्दरसूरिपर्यन्तं तपागच्छीयाचार्याणां संक्षिप्तमितिवृत्तम् । ०-८-०
5. रत्नाकरावतारिकायाः टिप्पणपञ्जिकासहितायाः परिच्छेदद्वयम्-प्रमाणनयतत्त्वालोकालङ्कारस्य व्याख्यानरूपं रत्नप्रभाचार्यविरचितम् । १-०-०
6. सिद्धहेमशब्दानुशासनम्-मूलमात्रम् । ०-५-०
7. जैनस्तोत्रसंग्रहः-प्रथमो भागः । ०-६-०
8. द्वितीयो भागः । १-०-०
9. मुद्रितकुमुदचन्द्रप्रकरणम्-श्रीश्रावकयशश्चन्द्रकृतम् ०-८-०
10. क्रियारत्नसमुच्चयः-गुणरत्नसूरिरचितः-सकलवैयाकरणानामुपकारी २-०-०
11. श्रीसिद्धहेमशब्दानुशासनसूत्रपाठस्याकारादिक्रमेण सूचीपत्रम् । ०-४-०
12. कविकल्पद्रुमः-श्रीहर्षकुलगणिविरचितः । आर्य्याछन्दसा निबद्धोऽयं ग्रन्थो धातुतदर्थतदनुबन्धादिप्रबोधको विद्यार्थिजनानामुपकारकः । ०-४-०

सर्वोर्द्धार्थविशेषसंगमवशात्तन्त्रो... श्रीसिद्धसेन-
देवं त्वां स्तवं... गच्छीयाभयदेवसूरिरचितया त-
...पायिन्या व्याख्यया विभूषितः। अयं ग्रन्थो जैन-
दार्शनिकविषयस्य सम्यग्विवेचकः सकलन्यायग्रन्थानां
मौलिमुकुटतामावहति । ३-०-०

१४. जगद्गुरुकाव्यम्-श्रीपद्मसागरगणिविरचितम् । अस्मिन् खण्डकाव्ये जगद्गुरोः श्रीहीरविजयसूरेः संक्षिप्तमपि रसपरिपूर्णं जीवनचरित्रं वर्तते । पूज्यसूरेः श्रीमदकब्बरसाहिना सह जाताया धर्मचर्चाया मनोहरं वृत्तान्तमपि निवेदितं अस्ति । ग्रन्थकर्त्रा चेदं काव्यं ऐतिहासिकदृष्ट्याऽपि समीचीनतया वर्णितम् । यस्य पठनेन सर्वं स्वयमेवाविर्भविष्यतीत्यलं बहुना । ०-४-०

१५. श्रीशालिभद्रचरितम्-टिप्पणसहितं श्रीधर्मकुमारसुधिया विरचितम् । अपूर्वोऽयं कथाग्रन्थः । १-४-०

१६. न्यायसंग्रहः-न्यायार्थमञ्जूषाबृहद्वृत्तिन्यासादिसहितः। सकलन्यायानां (परिभाषाणां) ज्ञापकादिबोधकोऽयं ग्रन्थः । कर्ताऽस्य श्रीहेममहंसगणिः । ३-०-०

अत... ग्रन्थेषु

Serving JinShasan
080059
gyanmandir@kobatirth.org

१. महाकाव्यानि-

(१) श्रीमेरुतुङ्गाच...
श्रीशीलरत्नसू...

(२) सिद्धसारस्वत... विलासकाव्यम्

(३) श्रीरत्नमण्डनगणिकृतं सुकृतसागरकाव्यम्

(४) श्रीअमरचन्द्रसूरिविरचितं, पद्मानन्दकाव्यम्

प्राप्तिस्थानम् :—

शा. हर्षचन्द भूराभाई

अंग्रेजीकोठी, बनारस सिटी ।